

RURALIA

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI
2 ■ 2023

**Bioreaktorista
pöytään s. 4-5**

PÄÄKIRJOITUS

Maaseudut ja
kestävyysmuutoksen
maantiede

Mitä keskittyneempää on luonnonvarojen hallintaa, sitä todennäköisemmin kyse on yhteiskunnasta, jonka hallintojärjestelmä on epädemokraattinen tai jopa diktatuuri. Energian ja vallan epädemokraattinen liitto on teräksenluja – ja sillä on maantieteensä.

Helsingin yliopiston professori Veli-Pekka Tynkkysen mukaan maantiede selittää myös Venäjän nykypolitiikkaa. Venäjän mittavat öljy-, kaasu- ja mineraalivarat ovat hajautuneet, mutta niitä hallitsee keskitetty valtakoneisto.

Venäjän maaseutu on pelkistynyt resurssiperiferiaksi. Sen tuotantokeskittymät varmistavat tasaisen tulovirran valtiolle, jonka eliitti voi samaan aikaan ylläpitää sekä kaupunkien keskiluokan tyytyväisyyttä että sotataloutta.

Suomi on resursseltaan hajautunut maa, jonka valtiomuoto on kansanvaltaan perustuva demokratia. Talouden menestys on rakentunut maantieteellisesti hajautuneiden resurssien tehokkaasta käytöstä. Tämä on perustunut intressien yhteensovittamiseen ja demokraattisten instituutioiden ohjaamaan vallankäyttöön. Tässä järjestelmässä on turvattu myös resurssien laaja yksityisomistajuus.

Yhteiskuntamme kehitystä 1950-luvulta lähtien ohjanneen hyvinvointivaltion keskeisinä periaatteina ovat olleet mahdollisimman laaja osallisuus yhteiskuntaan, hajautettu infra sekä sivistystä, terveyttä ja yhdenvertaisuutta edistävä hyvinvointipolitiikka. Alueellisesti hajautettu hallintamalli on ollut osa kansakunnan rakentamista ja toimiva tapa koota niukkoja resursseja.

Erilaisilla maaseuduilla ja maaseutukunnilla on tässä kehityksessä ollut tärkeä rooli, ei ainoastaan resurssiperustan turvaajina, eli metsien, peltojen ja muiden luonnonvarojen saatavuuden varmistajana, vaan myös yhteiskunnan oikeudenmukaisen kehittämisen konkreettisina toteuttajina. Suomen hajautettu hallintojärjestelmä on osoittautunut toimivaksi tavaksi sitouttaa resurssien lisäksi laajasti ihmisiä hyvinvoinnin edellytysten luomiseen.

1990-luvun laman jälkeisessä Suomessa ajattelu alkoi muuttua. Markkinatalouden liberaalit ajatukset vahvistuivat, ja talous avautui verkoissa globaaliin vuorovaikutukseen. Tiedon asema keskeisenä tuotantoresurssina on vaikuttanut myös yhteiskunnan organisoitumiseen tilassa.

Maaseudut eivät ole täysin pysyneet tietointensiivisen talouden vauhdissa. Keskittyminen on kiihtynyt. Teknologinen kehitys on tosin tarjonnut mahdollisuuksia verkottua uuteen talouteen esimerkiksi hajautuneen tietotyön kautta.

Toistaiseksi tämä vastavaikutus on jäänyt suhteellisen heikoksi. Korona-shokki ravisteli voimakkaasti työelämän totunnaisuuksia. Sen kaikkia vaikutuksia emme kuitenkaan vielä tunne.

Hajautuneet ratkaisut osana kestävyysmuutoksen maantiedettä on tärkeä näkökulma sekä luonnon että ihmisten hyvinvointiin. Suomalainen maaseutu ei ole resurssiperiferia. Se on edelleen noin 1,5 miljoonan ihmisen vakituinen elinympäristö.

Maaseuduilla tarvitaan palveluja, mutta myös tuotetaan ratkaisuja ja ylläpidetään valmiutta vastata yhteiskuntaa koetteleviin kriiseihin sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla.

Maaseuduilla on kohtalonyhteys paikkaperustaisesti toimivien kuntien kehityksen kanssa. Suomessa on edelleen 309 kuntaa, joista suurin osa on pieniä maaseutukuntia. Kunnat vastaavat alueensa ihmisten hyvinvoinnista, ja antavat samalla suomalaiselle demokratialle paikallisesti tunnistettavat kasvot.

Tämä rakenne on erityisen arvokasta pääomaa, kun kestävyysmuutoksen oikeudenmukaisessa toteuttamisessa otetaan konkreettisia askelia – niihin talkoisiin tarvitaan kansalaisia kaikista yhteiskuntaryhmistä ja kaikkialta Suomesta.

Torsti Hyryläinen

tutkimusjohtaja
Ruralia-instituutin varajohtaja

Tässä lehdessä:

Sivut 12–13

MAASEUTUTUTKIMUS
TUTKIMUSPROFIILINA

Sivu 19

RUOKA-ALAN TIETO-
LÄHDE NETISSÄ

Sivu 20

PIENEN KUNNAN
MATKAILUVAHVUUKSIA

Kuvat European Society for Rural Sociology, Julia Kivellä ja Eeva Uusitalo

Pääkirjoitus: Maaseudut ja kestävyysmuutoksen maantiede	2
Kolumni: Innovaatiopöhinä inspiroi ja luo uutta!	3
Laboratoriolihaa maatilalta – viljelijöiden silta uuteen aikakauteen	4
Rohkeasti maailmalle	6
Yhteistyö Green Care -yritysten kanssa on mahdollisuus hyvinvointialueille	9
Kunnat kestävyysmurroksen ja digimurroksen keskellä	10
Loppuvatko kyliltä palvelut? – Avuksi kyläyritykset	11
Kolumni: Onko osuustoiminta vastuullista?	11
Maaseutututkimus pääomana maaseutujen kestävyys siirtymässä	12
The female entrepreneurship dilemma in Finland	14
Luomuinstituutin uusi rahoitushaku tukee luomualan tutkimusta ja innovaatioita	15
Tietoa muutosten aluetaloudellisista vaikutuksista tarvitaan lisää	16
FOOD-ohjelma tarjoaa ratkaisuja Suomen ruokastrategiaan	17
Yritysten paikallinen vastuu ulottuu taloudellista vastuuta laajemmalle	18
Lähiruokatiedon äärellä	19
Reppu pykälään ja Pertunmaalle!	20
Huipputason oppia ruokayrityksille	21
Makupaloja tiedejulkaisuista	22

KOLUMNI

Innovaatio-
pöhinä
inspiroi ja
luo uutta!

Ruralia-instituutti on tärkeä osa Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellistä tiedekuntaa. Ruralian toiminta Seinäjoella, Mikkelissä ja Helsingissä vahvistaa tiedekunnan näkyvyyttä yhteiskunnassa merkittävällä tavalla. Haluamme olla luotettava kumppani ja aktiivinen toimija niin ruoka- kuin metsäsektorillakin.

Olemme kehittäneet tiedekunnassamme innovaatioihin ja yrittäjyyteen liittyvää toimintaa määrätietoisesti jo useamman vuoden ajan. Innovaatiomaailmassa on paljon säpinää ja sanoja, joille ei löydy selkeitä suomenkielisiä vastineita.

Jotkut puhuvat höpinästäkin, mutta itse koen, että innovaatioiden tavoitteena on saada uusia ratkaisuja meidän arkemme avuksi. Innovaatiot voivat olla myös tieteeseen perustuvia ja siksi innovaatiotyö sopii luontevasti yliopistoyhteisöön.

Perinteisesti meillä on ollut hyvät yhteydet elinkeinoelämään, sillä monet meillä opiskelleista alumneista ovat valmistumisen jälkeen sijoittuneet yksityiselle puolelle. Ruralian järjestämä InnoFood-innovaatiotapahtuma kokosi syyskuussa Seinäjoelle puhujia ympäri Eurooppaa, ruoka-alan start-up-yrityksiä, lukuisia paneelikeskusteluja.

Tapahtumassa oli mahdollisuus inspiroitua, oppia uutta, keskustella ja verkostoitua. Mukana oli sijoittajia, erikokoisia yrityksiä, ruoka-alan kehittäjiä, tutkijoita ja yleensä asiasta innostuvia.

Ruokajärjestelmään liittyvää innovaatioekosysteemiä eli Viikki Food Design Factoryä on päästy esittelemään niin Brysseliin kuin New Yorkiin. Sen idättämöohjelma on valmentanut useampaa äskettäin perustettua Foodtech-yritystä.

Metsän ja puurakentamisen innohubia rakennetaan parhaillaan. Sen tärkeänä osana on Hyttälän metsäasemalle Pirkanmaalle

lokakuussa avattu uusi living lab. Molemmat innovaatiokokonaisuudet kiinnostavat myös kansainvälisiä yhteistyökumppaneita.

Marraskuun Slushin yhteydessä toteutettava Y-science tarjoaa Viikki Food Design Factoryn tiimeille mahdollisuuden esittäytyä pitsauskissassa ja oppia aiemmin perustettujen yritysten johtajilta yrittäjyydestä.

Helsingin yliopisto on strategisena kumppanina EIT-FOOD:ssa eli ruokajärjestelmään keskittyvässä European Institute of Innovation and Technology -yhteisössä. Se kattaa niin ruoan alkutuotannon, jalostavan teollisuuden, kuluttajakokemuksen kuin kaupankin ja mahdollistaa hyvin monipuolisesti osallistumisen tulevaisuuden ruokajärjestelmän kehittämiseen. Olen itse mukana ajatushautomossa, joka julkaisi äskettäin proteiini lähteen monipuolistamiseen ja kansalaisten osallistamiseen liittyvän politiikkasuosituksen.

Tästä syksystä alkaen olemme tarjonneet kaikille kandiditkintovaiheen opiskelijoille mahdollisuuden yrittäjyys ja innovaatiot-opintokokonaisuuteen. Moduulin voi koota erilaisista kursseista oman maun mukaan. Moduulin avulla on mahdollisuus ymmärtää yrittämäisen ja innovatiivisten toimintatapojen keskeiset piirteet. Kursseilla on mahdollisuus tavata esikuvia ja oppia myös työelämätaitoja.

Kokonaisuus on tarkoitettu kaikille kandidihjelmillemme, joten kursseilla on mahdollisuus tutustua myös muiden alojen opiskelijoihin. Meillä on vastuu kasvattaa ja tukea tulevien sukupolvien menestystarinoita.

Mari Sandell

Professori, innovaatioista ja yhteiskunnallisesta vuorovaikutuksesta vastaava varadekaani Helsingin yliopisto, maatalous-metsätieteellinen tiedekunta Ruralian johtokunnan jäsen

Teimme solumaataloudesta tutkimusta suomalaisten maanviljelijöiden keskuudessa ja yllätyimme heidän avarakatseisuudestaan vielä varsin uutta ja tulevaisuusorientoitunutta aihetta kohtaan.

Osa maanviljelijöistä näkee solumaataloudessa mahdollisuuden maaseudun elinvoiman säilyttämiseen, toiset pelkäävät sen vaikutuksia. Kaikki jutun kuvat on luotu tekoälyn avulla.

Teksti ja kuvat **Niko Rätty**

Laboratoriolihaa maatilalta – viljelijöiden silta uuteen aikakauteen

Solumaataloudella tarkoitetaan ruoantuotantotapaa, jossa pyritään korvaamaan perinteiset tuotantoeläimet, kuten lehmät, siat ja kanat bioreaktoreilla.

Bioreaktoriksi taas kutsutaan oikeastaan mitä tahansa säiliötä tai astiaa, jossa biologinen reaktio tapahtuu. Solumaatalous ei toki rajoitu pelkästään eläinperäisiin tuotteisiin, sillä myös kasveja voidaan korvata soluviljelmillä.

Ehkäpä yksi kuuluisimmista solumaatalouden tuotteista on bioreaktorissa kasvatettu liha, jota myös labralihaksi kutsutaan. Kyseessä ei siis ole lihaa imitoiva kasvispihvi, vaan oikeita lihasoluja sisältävä tuote.

Solumaatalous on kuitenkin paljon muuta kuin vain laboratoriolihaa. Sitä ovat myös esimerkiksi tarkkuuskäymiseen (presicion fermentation) pohjautuvat tuotteet, kuten maitoproteiini kaseiini ja valkuainen, jota

tuotetaan mikrobien avulla. Kasvisolujen puolelta kiinnostavaksi tuotteeksi suomalaisille nousee esimerkiksi soluviljelmässä kasvatettu kahvi ja kaakao.

Käytössä jo nyt olevista solumaatalouden tuotteista voi kuluttajalle olla tutuin esimerkiksi vanilliini, tuo vaniljan synteettinen pikkuveli, joka on perinteisesti valmistettu raakaöljystä, mutta jota nyt voidaan myös tuottaa solumaatalouden menetelmin hiivasta.

Kaikki nämä erilaiset tavat tuottaa tuttuja raaka-aineita soluviljelmien avulla ovat tuotteita, jotka linkittyvät alkutuotantoon ja siten myös maatalouteen. Vaikka solumaatalous voi tuntua ensisilmäyksellä etäiseltä verrattuna nykymuotoiseen ruoantuotantoon, voi sillä olla tulevaisuudessa paljonkin vaikutuksia siihen, miten maanviljelijät ammatiaan harjoittavat.

Lähdimme selvittämään näitä kytköksiä suomalaisten kotieläintuottajien kanssa.

Mitä solumaataloudesta tuumivat viljelijät?

Solumaatalous herättää viljelijöiden keskuudessa monenlaisia mielipiteitä. Osa näkee siinä mahdollisuuden maaseudun uudistamiseen ja elinvoiman säilyttämiseen, kun taas toiset pelkäävät sen vaikutuksia perinteisiin viljelytapoihin ja maaseudun tulevaisuuteen. Solumaatalouden tuoma toiveikkuus liittyy sen mahdollisuuksiin muuttaa ruoantuotannon tapoja, mutta joillekin se edustaa negatiivista kehitystä, joka voi johtaa maaseudun näivettymiseen.

Kuluttajakysyntä solumaatalouden tuotteille on epävarma. Viljelijät vertaavat asiaa aiempiin trendeihin, kuten sirkanviljelyyn, joka ei saavuttanut odotettua suosiota. Toisaalta kasviperäisten tuotteiden, kuten kauramaidon, kasvava kysyntä antaa toivoa

solumaatalouden tuotteiden mahdollisista tulevaisuuden markkinoista. Monet viljelijät ajattelevat, että tuotanto mukautuu kysynnän mukaan.

Solumaatalouden mahdollinen taloudellinen kannattavuus kiinnostaa viljelijöitä, mutta he pohtivat myös, miten se vaikuttaisi heidän työtapoihinsa ja elämäänsä maaseudulla. Eläinten kanssa työskentely on tärkeää monille viljelijöille, ja solumaatalous tarjoaa uusia näkökulmia eläinten hyvinvoinnin parantamiseen. Jotkut viljelijät näkevät siinä mahdollisuuden vähentää tai jopa korvata perinteisen eläintuotannon.

Eräs luomuviljelijä esimerkiksi visioi tilannetta, jossa lehmiiä pidettäisiin lannan ja kantasolujen tuottamiseksi, mikä mahdollistaisi eläinten täysipainoisen pitkän elämän. Toisaalta jotkut epäilevät, että heidän roolinsa solumaataloudessa jäisi rajalliseksi nykyisten maatalouden rajoitteiden ja teknologioiden korkeiden kustannusten vuoksi.

Tähän tutkimukseen osallistuneet viljelijät eivät pitäneet solumaataloutta välittömänä uhkana nykymuotoiselle maataloudelle, eikä toisiaan poissulkevina tuotantomuotoina tulevaisuudessakaan. Sen sijaan he uskoivat suomalaisten maataloustuotteiden kysyntään myös tulevaisuudessa, vaikka solumaatalous yleistyisikin. Jotkut jopa arvioivat sen lisäävän perinteisten elintarvikkeiden arvoa kuluttajien silmissä.

Tekoälyn avulla tuotettu kuva viljellystä lihasta. Jotkut maanviljelijät arvioivat solumaatalouden vielä lisäävän perinteisten elintarvikkeiden arvoa kuluttajien silmissä.

Tätä kirjoittaessa Italiasta kantautuu kuitenkin päinvastaisia ajatuksia, sillä maa on juuri päättänyt kieltää viljellyn lihan myynnin ja tuotannon. Se ennakoi kivistä tietä solumaatalouden hyväksyttävyydelle Euroopassa.

Niko Rätty on Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa työskentelevä ja Poliittisten, yhteiskunnallisten ja alueellisten muutosten tohtori-ohjelmassa opiskeleva väitöskirjatutkija, jonka väitöskirjan aiheena on maanviljelijöiden näkemykset solumaataloudesta.

Aiheesta lisää:

Rätty, N. S., Ryyänen, T., & Tuomisto, H. (2023). On What Basis is it Agriculture? A Qualitative Study of Farmers' Perceptions of Cellular Agriculture. SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3985473>

Rätty, N., & Ryyänen, T. (2023). Tulevaisuuden ruokateknologiat ja maaseutujen muutostavoitus: Kotieläintuottajien näkemyksiä solumaataloudesta. Maaseutututkimus, 31, 81–110. <https://doi.org/10.51807/maaseutututkimus.119985>

Mitä jos tulevaisuuden viljelijät keräisivät kantasoluja karjasta viljellyn lihan tuotantoa varten?

Teksti ja kuvat Sulevi Riukulehto

Rohkeasti maailmalle

Aluehistorian maailmanjärjestö on aloittanut hiljattain toimintansa. Ruralia-instituutti on ollut sen järjestäytymisessä tärkeä solmukohta.

Olin kutsuttuna puhujana aluehistorian tutkijoiden ensimmäisessä maailmankongressissa, joka järjestettiin webinaarina syyskuussa 2023. Kaksipäiväistä tapahtumaa (ISRH 2023) isännöi eteläafrikkalainen North-Westin yliopisto.

Osallistujia oli yli sata ja alustuksia kuultiin jokseenkin tasapainoisesti neljältä mantereelta, vaikka tapahtuman aikaikkuna oli hankala esimerkiksi japanilaisille ja kiusallisen epäedullinen amerikkalaisille.

Tämä on aidosti globaalien verkkotapahtumien varjopuoli: lauteille voi joutua keskellä yötä. Mutta nousevathan penkkiurheilijatkin ruudun ääreen tarvittaessa vaikka pikkutunneilla. Itse olen valmis epämukavuuksiin, sillä ISRH on vähän kuin oma lapsi: osa tutkimusryhmäni kansainvälistä perhettä.

Tiede on kansainvälistä

Kansainvälisyys on tieteen tekijän perusominaisuuksia: On seurattava ulkomaista kirjallisuutta. Kongressit, hankkeet ja verkostot

Kansainvälisen aluehistorian järjestön ISRH:n puheenjohtaja professori Elize S. Van Eeden, varapuheenjohtaja Sulevi Riukulehto ja ohjausryhmän jäsen professori Marijn Molema RSA:n maailmankongressin yhteydessä järjestetyssä aluehistorian tutkijatapaamisessa Ljubljanassa kesäkuussa 2023.

ylittävät kansallisuuksien rajat. Käydään tutkijavaihdossa ja otetaan vastaan vieraita. Tutkimuskohteet, aiheet ja ilmiöt noudattavat harvoin valtiollisia rajoja.

Ruralia-instituutin tärkein kansainvälistymistyökalu on oma vaihto-ohjelma, Ruralia Visiting Scholar. Sen avulla työyhteisöimme

vieraaksi on vuodesta 2011 otettu tähän mennessä ainakin 44 kollegaa, yleensä noin kuukauden jaksolle.

Osa on ollut vanhoja tuttuja. Jotkut ovat tienneet Ruraliasta, vaikka meillä ei ole ollut heihin yhteyttä. Joukkoon mahtuu myös viljejä kortteja: vierailijan kiinnostus on virinnyt

DoLE-hankkeessa tutkitaan paikallisyhteisöjen ja yritysten kohtalonyhteyttä maaseudulla. Aineistoja on kerätty muun muassa eteläafrikkalaisessa kaivosyhteisössä, Merafongissa. Keskellä paljain kasvoin siniasuinen tutkimusavustaja, muut henkilöt ovat laittomia kullankaivajia.

Sosiologian professori Derya Nizam Izmirin taloustieteellisestä yliopistosta on viimeisin vieraamme. Hän keräsi aineistoa muun muassa Nurmon traktorimuseossa syksyllä 2023.

hakuilmoituksesta tai silkasta uteliaisuudesta.

Kaikki kontaktit eivät johda pitkälle, mutta joskus tuloksena on elävä ja monipuolinen yhteistyö. Omat kokemukseni aluehistorian parista ovat kannustavia.

Kansainvälisyys sopii aluehistoriaan

Aluehistorialla tarkoitetaan kaikkea sellaista historian tutkimusta, jossa tilallisuudella on olennainen merkitys ja jossa alue tarkoittaa jotakin muuta kuin (kansallis-)valtiota. Mitäkaava voi siis vaihdella paikallisyhteisöistä kansainvälisiin suuralueisiin asti.

Harvoin aluehistorialla tarkoitetaan paikallishistoriaa eikä koskaan kansallista historiankirjoitusta. Kun valtioille ei anneta erityisasemaa, tutkimus avartuu sekä mikrotasolle että valtiolliset rajat ylittäviin kansainvälisiin ilmiöihin.

Aluehistoria ei ole eriytynyt omaksi tieteenalaksi eikä se sellaiseksi pyrikään. Alueita tullaan vastakin tutkimaan historian perinteisillä osa-alueilla. Omat aluehistorian tutkimusinstituutit ovat kuitenkin vahvistumassa, ja tähän myös Ruralian kansainvälisellä työllä on ollut oma osuutensa.

International Society for Regional History (ISRH), on juuri toimintansa aloittanut aluehistorian tieteellinen seura, joka on järjestäytymässä myös aluetieteen maailmanjärjestön, Regional Studies Associationin (RSA), verkostokumppaniksi. Julkaisuyhteistyö on avattu arvostetun brittiläisen tiedekustantajan Tay-

lor & Francisin kanssa. Uusi lehti, "Histories of People and Place", lähtee nöyrästi julkaisufoorumien alimmalta portaalta.

Ruralia-instituutti on ollut tärkeä solmukohta aluehistorian järjestäytymisessä. Voi jopa sanoa, että ISRH on syntynyt Ruralian verkostoista. Ohjausryhmän seitsemästä jäsenestä kolme on ollut Ruraliassa vierailevana tutkijana. Yksi heistä on seuran puheenjohtaja, North-Westin yliopiston (NWU) aluehistorian professori **Elize S. Van Eeden**.

Yhteyksiä Etelä-Afrikkaan

Yhteistyö Van Eedenin kanssa alkoi vuonna 2014 aluetieteen maailmankongressiin (RSA 2014) järjestämästäni aluehistorian työryhmästä. Afrikkalainen kollega innostui hakuilmoituksesta siinä määrin, että etsi käsiinsä aiempia julkaisujani.

Hän oli yksi kirjoittajista, kun toimitin tapaamisen tuotoksista kirjan "Between Time and Space" (CSP 2015). Seurasivat kuukauden pituiset tutkijavierailut puolin ja toisin. Niihin sisältyi muun muassa luentoja, hankesuunnittelua, kirjoitus- ja kenttätöjakoja sekä jatko-opiskelijoiden kirjoitusleiri.

North-Westin yliopisto vahvisti yhteistyötämme nimittämällä minut sosiaalisen transformaaation ylimääräiseksi professoriksi

vuonna 2018. Nyt menossa on toinen 3-vuotiskausi. Se on tuonut mukanaan arviointitehtäviä afrikkalaisissa lehdissä ja rahoitusorganisaatioissa.

Yhteistyöstä on syntynyt ainakin kuusi yhteistä kongressiesitelmää, viisi tieteellistä artikkelia ja yksi suomenkielinen tutkimusraportti ("Kaiken takana kaivos. Merafongin kotiseutukeskustelut Etelä-Afrikassa", 2020).

NWU on ollut avustajana kahdessa Ruralian hankehakemuksessa, joista toinen ("Yritysten ja paikallisyhteisöjen kohtalonyhteys, DoLE", päätös numero 333447) sai Suomen Akatemian rahoituksen vuonna 2020. Hankkeessa tutkitaan myös eteläafrikkalaisia kaivosyhteisöjä.

Kenties vaikuttavinta Ruralian ja North-Westin yhteistyö on kuitenkin ollut aluehistorian järjestössä, ISRH:ssa, johon olen osallistunut alusta lähtien. Seuraava aluehistorian maailmankongressi järjestetään ensi marraskuussa Jawaharlal Nehru -yliopistossa New Delhissä, ja alustavan suunnitelman mukaan Suomessa tavataan vuonna 2026.

Kirjoittaja Sulevi Riukulehto on Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin aluehistorian ja kulttuuriperinnön tutkimusjohtaja.

Teksti **Ada Trogen ja Merja Lähdesmäki** | Kuva **Rodeo**

Yhteistyö Green Care -yritysten kanssa on mahdollisuus hyvinvointialueille

Green Carella tarkoitetaan luontoon perustuvia vuorovaikutteisia toimintatapoja, joilla edistetään ihmisten elämänlaatua ja hyvinvointia ennaltaehkäisevänä tai kuntouttavana toimintana erityyppisissä ympäristöissä. Ympäristönä voi olla esimerkiksi metsä, puutarha tai maatila.

Green Caren hyvinvointivaikutukset syntyvät yhtäaikaaisesti luonnon elvyttävyyden, kokemuksellisuuden ja yhteisöllisyyden kautta. Green Carea voi olla esimerkiksi perhetyö, jossa hyödynnetään luonnossa käsillä olevia elementtejä, kuten eläimiä ja hyönteisiä. Sitä voi olla myös esimerkiksi mielenterveyskuntoutujien työskentely maatilan toimissa tai alppakavierailut vanhusten palveluysiköissä.

Sosiaali- ja terveysalalla kokonaisvaltaisen ja monimenetelmällinen lähestymistapa palveluiden tuottamiseen tarjoaa mahdollisuuden yksilön tarpeiden huomiointiin ja luonnon hoivaavan vaikutuksen hyödyntämiseen. Green Care -toiminnassa tulee luontoperustaisuuden, yhteisöllisyyden ja kokemuksellisuuden lisäksi toteutua ammatillisuus, tavoitteellisuus ja vastuullisuus.

Green Care on erityisesti maaseutujen hyvinvointialueille mahdollisuus, koska jos palveluiden hyödyntämisessä onnistutaan, tuloksena on kestävää hyvinvointia ja uusia vaihtoehtoja sekä valinnan mahdollisuuksia palveluita käyttäville asiakkaille.

Lisäksi Green Caren avulla voidaan luoda uusia työpaikkoja ja vahvistaa työntekijöiden sitoutumista sosiaali- ja terveysalalle arvoihin perustuvan työotteen kautta. Tämä kaikki vaikuttaa maaseudun pitovoimaan.

Epätietoisuutta yhteistyön aloittamisessa

Monelle Green Care -alan yrittäjälle hyvinvointialue näyttäytyy houkuttelevana ja haluttuna yhteistyökumppanina. Myös hyvinvointialueilla ollaan kiinnostuneita luon-

toperustaisista palveluista. Tästä huolimatta yrittäjiä tuntuu vaivaavan epätietoisuus siitä, miten yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa tulisi aloittaa ja miten Green Care -toimintaan hyvinvointialueilla suhtaudutaan.

Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin toteuttamassa ”Vihreän talouden innovaatiot - Boostia julkisen ja yksityisen sektorin väliseen yhteistyöhön (VITALI)” -hankkeessa on pohdittu haasteita yhteistyön ja kumppanuuden synnyttämiseksi Green Care -alalla.

Laatumerkki takaa palveluiden korkean tason

Yhdistäessään uudenlaisia menetelmiä, toimialoja ja palveluntuottajia, voi Green Care -toiminta innovaatioille tyypilliseen tapaan herättää epäilyksiä siitä, mistä oikein on kyse - varsinkin kun toiminnan institutionalisointuminen osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluita on vielä kesken.

Näitä epäilyksiä yritykset voivat hälventää ottamalla käyttöön laatumerkin, mikä on tehokas tapa viestiä ulkoisille sidosryhmille, kuten julkiselle sektorille, yrityksen ammatillisuudesta ja laadusta. Green Care-alalla on kehitetty kaksi laatumerkkiä, LuontoHoiva ja LuontoVoima, joiden kautta voidaan varmistua palvelun laadusta. Laatumerkityn yrityksen tuottamat palvelut sisältävät luontoperustaisen, yhteisöllisen ja kokemuksellisen palvelun, joka toteutetaan ammatillisesti, tavoitteellisesti ja vastuullisesti. (1)

Vuoropuhelun lisäämisellä kohti yhteistä kehittämistä

Green Care -toiminnan lisääminen ja vahvistaminen osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarjontaa edellyttää molemminpuolista tiedon lisäämistä. Yrityksillä ei välttämättä

ole tietoa siitä, miten julkinen sektori yhteistyökumppanina toimii ja miten esimerkiksi julkisiin hankintoihin osallistutaan. Tähän tarvitaan yrityksissä lisää osaamista.

Monelle pienelle yritykselle hyvinvointialue näyttäytyy liian suurena yhteistyökumppanina, mikä nostaa kynnystä ottaa yhteyttä

sosiaali- ja terveysalan toimijoihin. Hyvinvointialue on myös organisaationa uusi ja yrittäjät eivät tiedä, mihin tahoon heidän kannattaisi olla yhteydessä. Olisikin tärkeää, että hyvinvointialueet lisäisivät mahdollisuuksia keskusteluun yritysten kanssa.

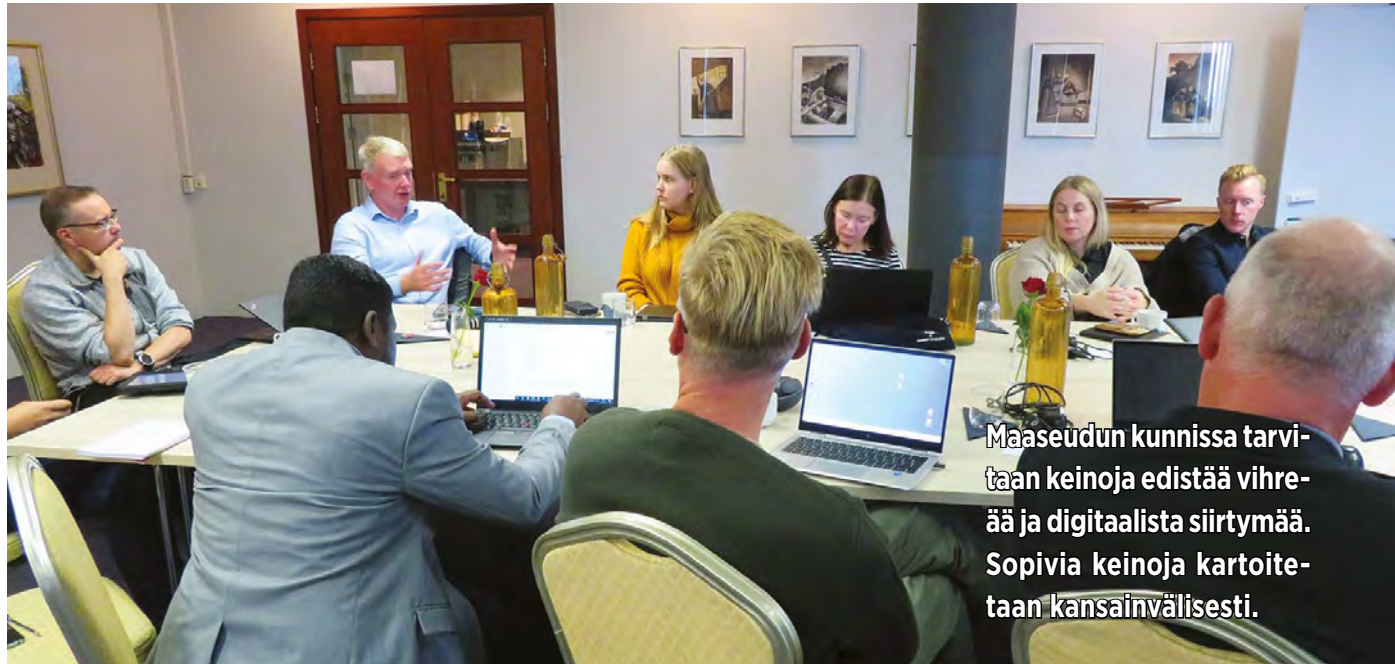
Myös sosiaali- ja terveydenhuollon puolelta vuoropuhelun ja keskinäisen ymmärryksen lisäämiselle on tarvetta. Monelle Green Care -konsepti on vielä vieras ja luontoperustainen toiminta tulisi integroida paremmin osaksi sosiaali- ja terveysalan opintoja, jolloin alan ammattilaiset kasvavat ymmärtämään ja tunnistamaan Green Care -toiminnan mahdollisuudet.

Teoreettisen tiedon ohella Green Care -toiminnan potentiaalin ymmärtämistä edesauttaa omakohtaisen kokemuksen saaminen toiminnasta. Siksi sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten olisi hyödyllistä tutustua toimintaan käytännössä esimerkiksi vierailemalla yrityksissä ja siten saamaan näkemyksen siitä, millaisille asiakkaille luontolähtöinen toiminta sopii parhaiten.

Kirjoittajat työskentelivät Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa heinäkuussa 2023 päättyneessä VITALI-hankkeessa.

(1) Vehmasto, E., Salonen, K., Ilmarinen, K. ym. Suomalainen Green Care: Green Care-toimintatavan käsikirja & LuontoVoiman ja LuontoHoivan laatutyökirja. Luonnovarakeskus 2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-189-9>

Green Care -toiminnan lisääminen ja vahvistaminen osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarjontaa edellyttää molemminpuolista tiedon lisäämistä.

INNOCAP-hankkeen partneritapaaminen Islannissa syyskuussa 2023.

Kunnat kestävyysmurroksen ja digimurroksen keskellä

Teksti **Anni Tuomaala** ja **Toni Ryyänen** | Kuva **Ianire Renobales**

Ilmastonmuutoksen hillitseminen, puhtaan energian tuotanto ja energiankäytön tehokkuuden parantaminen ovat globaaleja haasteita, joihin tarvitaan innovatiivisia ratkaisuja. Euroopan Unioni (EU) pyrkii vastaamaan näihin haasteisiin kiihdyttämällä vihreää ja digitaalista siirtymää.

INNOCAP-hankkeessa keskitytään muun muassa tämän kaksoisiirrymisen mahdollisuuksiin ja vaikutuksiin EU:n pohjoisilla ja syrjäisillä seuduilla. Vihreä siirtymä liittyy esimerkiksi uusiutuvan energian käyttöön ja energiatehokkuuden edistämiseen. Digitaalisella siirtymällä tarkoitetaan digitaalisten teknologioiden käyttöä kestäväen tulevaisuuden rakentamiseksi esimerkiksi tekoälyn, esineiden internetin ja pilvipalveluiden avulla. Vihreä ja digitaalinen siirtymä eivät vain tue toisiaan, vaan niiden yhtäaikainen edistäminen on välttämätöntä kestävyys siirtymässä.

Kaksoisiirrymisen menestyksekkään hyödyntämisen kuvataan tuottavan kestä-

vämmän ja resurssitehokkaamman tulevaisuuden. Sen sijaan on epäselvää, miten kaksoisiirrymä pitäisi toteuttaa alueellisesti parhaalla tavalla. Tietoa tarvitaan erityisesti päätöksenteon tueksi.

INNOCAP-hankkeessa tarkastellaan kaksoisiirrymän edellytysten alueellisia eroja. Kunnat eroavat monin tavoin toisistaan ja niillä on erilaista osaamista ja resursseja. Siten myös kuntien haasteet ja mahdollisuudet vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamisessa poikkeavat toisistaan. Esimerkiksi kaupunkialueiden tarpeet ja resurssit poikkeavat maaseutumaisista alueista.

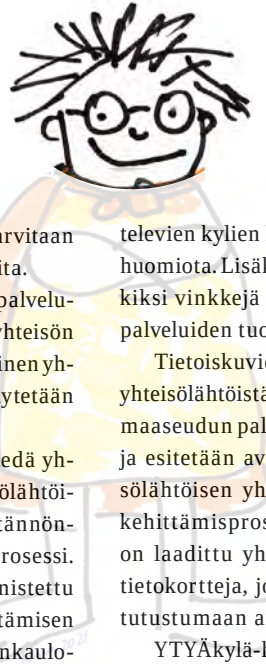
Hankkeessa selvitetään, miten eri kunnissa ja alueilla voidaan parhaiten edistää vihreää ja digitaalista siirtymää sekä mittausten tekijöiden varaan kestävyys siirtymä kannattaa rakentaa. Tarkastelussa hyödynnetään paikkatietoa ja paikkatietojärjestelmiä kaksoisiirrymän alueellisten edellytysten hahmottamisessa.

INNOCAP

Kansainvälinen hanke, jonka hankepartnereita ovat Donegalin kunta, Västerbottens länin kunta (Kommunförbundet Västerbotten), the European Regions Network for the Application of Communications Technology (ERNACT) -verkosto, Galwayn yliopisto ja Etelä-Islannin kunta (Association of Municipalities of South Iceland SASS). Hanke päättyy vuoden 2025 joulukuussa. Hankkeen rahoitus on Euroopan unionin koheesiopolitiikkaan kuuluvasta Interreg Northern Periphery and Arctic (Interreg NPA) -ohjelmasta.

Teksti **Katja Rinne-Koski**

Loppuvatko kyliltä palvelut? – Avuksi kyläyritykset

Monessa kylässä lähipalveluiden puute on arkipäivää. Samaan aikaan kylissä palvelutarpeet lisääntyvät asukkaiden ikääntymisen ja osin myös monipaikkaisen asumisen myötä. On selvää, että maaseudun kestäväan palvelutuotantoon tarvitaan uudenlaisia ratkaisuja.

Yksi mahdollisuus löytää uudenlaisia palvelutuotannon tapoja ja yhteistyömahdollisuuksia on tukea maaseudun paikallisyhteisöjen osallistumista palvelutuotantoon. Hyvä esimerkki tällaisesta toiminnasta on kyläyhdistykset, jotka toimivat monin tavoin maaseudun asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Moni kyläyhdistys toimii jo nyt palvelutuottajana ja on kiinnostunut kehittämään palvelutoimintaansa, mutta ei välttämättä tiedä, kuinka asiassa voisi edetä.

”Yhteisölläinen yhteiskunnallinen yritys kylissä (YTYÄkylä)” -hankkeen lähtökohtana on ollut ajatus siitä, että vaikka maaseudun palvelutuotanto tarvitsee jatkossakin

vapaaehtoisten työpanosta ja -aikaa, tarvitaan sen tueksi myös pysyvämpiä rakenteita.

Yksi hyvä vaihtoehto paikallisen palvelutuotannon toteuttamiseen voisi olla yhteisön perustama ja pyörittämä yhteisölläinen yhteiskunnallinen yritys, jonka tuotto käytetään kylän ja sen asukkaiden hyväksi.

Hankkeen tavoitteena on ollut viedä yhdessä pilottikylien kanssa läpi yhteisölläisen yhteiskunnallisen yrityksen käytännön läheinen suunnittelu- ja kehittämisprosessi. Prosessin aikana hankkeessa on tunnistettu useita toiminnan aloittamisen ja kehittämisen kannalta tärkeitä avainkohtia ja pullonkauloja, ja etsitty niihin sopivia ratkaisuehdotuksia yhdessä kylien kanssa.

Hankkeessa on tuotettu kylien yhteiskunnallisen yritystoiminnan tueksi Yhdistyksestä kyläyritykseksi -opaskirja, yhteiskunnallisen yritysyrityksen tietokortteja sekä kaksi tietoisuvideoa.

Kylätoimijoille suunnattuun käytännön läheiseen oppaaseen on kerätty kylän yhteisölläisen palvelutuotannon kehittämisen avainkohtia, joihin palvelutuotantoa suunnit-

televien kylien kannattaa kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi oppaassa annetaan esimerkiksi vinkkejä palveluiden suunnitteluun ja palveluiden tuottamiseen yhdistyksenä.

Tietoisuvideoissa esitellään tarkemmin yhteisölläisistä yhteiskunnallista yritysyritystä maaseudun palvelutuotannon näkökulmasta ja esitetään avainkohtia ja huomiota yhteisölläisen yhteiskunnallisen yritysyrityksen kehittämisprosessista. Lisäksi hankkeessa on laadittu yhteiskunnallisen yritysyrityksen tietokortteja, joiden kautta pääsee nopeasti tutustumaan aiheeseen esimerkkien kautta.

YTYÄkylä-hankkeessa tuotetut materiaalit löytyvät Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin verkkosivuilta. Teemasta on tuotettu verkkosivuille myös aiemmin materiaalia ja aihetta voi opiskella myös Helsingin yliopiston kaikille avoimilla MOOC-kursseilla.

Yhteisölläinen yhteiskunnallinen yritysyritys kylissä (YTYÄkylä) -hanke toteutettiin 1.10.2020–30.06.2023. Hankkeen toteuttamisesta vastasi Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti ja rahoittajana toimi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus Manner-Suomen maaseutuohjelmasta 2014–2020.

KOLUMNI

Onko osuustoiminta vastuullista?

Osuustoimintaa esitetään usein kestäväen talouden keskeiseksi rakennuspalikaksi. Esimerkiksi Yhdistyneet kansakunnat ja Kansainvälinen työjärjestö ILO ovat korostaneet sen merkitystä kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Lähtökohtaisesti tälle väitteelle on olemassa tieteellisesti todennetut perusteet. Kehittyvissä maissa toimivien osuuskuntien tärkeä rooli ihmisten taloudellisen autonomian kasvattamisessa, köyhyyden poistamisessa, tasa-arvon edistämässä ja kohtuullisen työn mahdollistamisessa on todettu monissa tutkimuksissa.

Esimerkiksi poppadum-leipää valmistava intialainen Lijjat papad -naisosuuskunta tarjoaa kohtuullista työtä ja luotettavan tulonlähteen 45000 naiselle, joista useat tulevat köyhistä olosuhteista. Voitot jaetaan tasaisesti jäsenten kesken ja osuuskunta tarjoaa jäsenilleen etuja, kuten terveystarkastuksia ja kou-

lutuspalveluita jäsenten lapsille.

On kuitenkin epäselvää, missä määrin todetut hyödyt ovat yleistettävissä osuuskuntaan organisaatiomuotona yli teollisuudenalojen ja kontekstien.

Vaikka suomalaisetkin osuuskunnat on usein perustettu sosiaalisiin ongelmiin vastaamiseen, on epätoennäköistä, että hyödyt nyky-yhteiskunnassa olisivat yhtäläiset, koska Suomessa köyhyys on melko vähäistä ja yhteiskunta tarjoaa kansalaisille laajalti terveys- ja koulutuspalveluita.

Osuuskunnilla on paljon potentiaalia kestäväen talouden kulmakivenä toimimiseen myös kehittyneissä valtioissa. Osuuskunnat

voivat vahvistaa talousdemokratiaa ja edistää taloudellista tasa-arvoa palauttamalla luotuja voittoja laajalti yhteiskuntaan. Ne ovat myös usein paikallisyhteisöihin vahvasti juurtuneita, mikä luo pohjaa paikallisiin sosiaalisiin haasteisiin vastaamiseen.

Osuustoiminnan vastuullisuus länsimaissa on kuitenkin pitkälti avoin tutkimuskysymys, koska sitä on tutkittu hyvin vähän suhteessa pörssiyritysten vastuullisuuteen. On esimerkiksi epäselvää, toimiiko osuustoiminnan paikallisuus hidasteena vai virikkeenä vastatessa globaaleihin ympäristöongelmiin, kuten luontokatoon tai ilmastonmuutokseen.

Taneli Vaskelainen

Kirjoittaja on kestäväen talouden ja osuustoiminnan tutkija, joka opettaa Osuuskunnat ja kestävä kehitys -kursseja Co-op Network Studies -verkostossa ja puhuu osuustoiminnan vastuullisuudesta säännöllisesti sidosryhmätapahtumissa.

Teksti Timo Suutari, Torsti Hyyryläinen & Päivi Pyökkänen | Kuva Torsti Hyyryläinen

Maaseutututkimus pääomana maaseutujen kestävyyssiirtymässä

Tutkitun tiedon merkitys korostuu pyrittäessä ratkaisemaan hankalia ongelmia, kuten yhteiskuntien kestävyysiirtymää ja alueiden eriytyviä kehityskulkuja. Millainen maaseutu on tulevaisuudessa? Miten se tullaan määrittelemään ja kenen toimesta?

Maaseutututkimus – Rural Studies – on kansainvälinen monitieteinen tutkimusala, jolla on omia rakenteitaan ja instituutioitaan, kuten tieteellisiä seuroja, tieteellisiä lehtiä sekä opetusohjelmia useissa yliopistoissa. Suomessa alan juuret juontuvat 1980-luvulle. Toki myös ennen sitä maaseutukysymyksiä on tarkasteltu eri tieteenalojen sisällä.

Maaseutututkimusta luonnehtivat useat erilaiset tieteelliset lähestymistavat ja niiden yhteiselo. Lähestymistavasta riippumatta lähes kaikki maaseutututkijat näkevät maaseutujen ja kaupunkien välisen suhteen tärkeänä.

Vaikka taloudelliset, sosiaaliset ja teknologiset prosessit ylittävät maantieteellisten alueiden väliset rajat, niin maaseudun käsittekonseptio sekä jako kaupunkeihin ja maaseutuihin on mielekäs ja perusteltu.

Maaseutututkimus yhteiskunnan muutoksenhallinnassa

Erilaisten maaseutujen muutosten tutkiminen ja ymmärtäminen ovat maaseutututkimuksen keskiössä. Maaseutututkimus on aina pyrkinyt tarttumaan ajankohtaisiin ongelmiin maaseudun näkökulmasta.

Maaseutututkimuksen käsikirjan toimitaneiden **Mark Shucksmithin** ja **David L.**

Brownin (2016) mukaan alan tutkijoiden on hyvä pohtia, miten heidän tekemänsä tutkimus vastaa epävarmuuksien ajassa maaseutu-alueita ja yhteiskuntia koskeviin kysymyksiin. Yhteiskunnallisesti tärkeä perustelu maaseutututkimukselle on, että samalla kun paikkojen välinen keskinäisriippuvaisuus lisääntyy, paikkojen välinen sosiaalinen ja taloudellinen eriarvoisuus uhkaa myös kasvaa.

Shucksmithin ja Brownin mukaan on tärkeää tarjota tutkimustietoa, joka tukee muutosten hallintaa. Tässä ajassa maaseutututkimuksen agendalle on noussut erityisesti yhteiskunnan kestävyysiirtymä, jonka hallinnassa tarvitaan monitieteistä ja ilmiölähtöistä otetta. Tämän rinnalla on vähintään yhtä tärkeää, että maaseutututkijat ylläpitävät osaltaan keskustelua siitä, mitä on hyvä elämä ja hyvä yhteiskunta.

Suomessa maaseutututkimuksen voi sanoa olevan suhteellisen hyvin kiinnittynyt yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttamiseen. Alan tutkijoilla, kehittäjillä ja päätöksentekijöillä on keskinäisiä vuorovaikutusfoorumeita. Esimerkiksi alan lehteä tutkijoille ja tutkimustiedon käyttäjille on julkaistu vuodesta 1993 lähtien.

Kansainvälistä maaseutututkimusta

Maaseutututkijoita on monissa suomalaisissa yliopistoissa, mutta nimeä myöten alan tutkimukseen on profiloitunut nykyisin vain Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa toimiva Ruralia-instituutti.

Kansainvälisiä verkkoja kuitenkin löytyy läheisistä kumppaniyliopistoista, joissa alan tutkimuksella on suhteellisen vakiintunut asema. Esimerkiksi Ruotsissa SLU (Swedish University of Agricultural Sciences) ja Alankomaissa WUR (Wageningen University

Suomalaisia maaseutututkijoita kokoontuu vuosittain Maaseutututkijatapaamiseen. Tänä vuonna tapaaminen pidettiin Salossa.

& Research) ovat tunnettuja ja tunnustettuja toimijoita myös maaseutututkimuksen kentässä.

Ruotsin monialaisessa maatalousyliopistossa SLU:ssa maaseutututkimus ja alan opetus keskittyvät muutosprosesseihin maaseutualueilla sekä niille ominaisiin erityisolosuhteisiin. Keskeisiä kysymyksiä ovat resurssien käytön, luonnonvarojen hallinnan ja yhteiskunnallisen kehityksen väliset yhteydet, samoin kuin maaseudun kehittämiseen

liittyvät asiat. Tutkimusalalla kiinnitetään paljon huomiota globaaliin pohjoisen ja etelän välisiin maaseudun kehityskysymyksiin.

Alankomaiden WUR on maailmankuulu maatalous-, ympäristö- ja elintarviketieteiden tutkimuksesta, joihin myös yliopiston maaseutututkimus lomittuu. Maaseutusosiologian ryhmässä tutkitaan maaseutualueiden laaja-alaista merkitystä ihmisille ja tarkastellaan kysymyksiä vallasta ja ilmiöiden hallinnasta. Miltä maaseutu näyttää tulevaisuudessa,

miten se tullaan määrittelemään ja kenen toimesta? Millaista on maaseutupolitiikka, joka ottaa huomioon maaseudun monimuotoisuuden sekä maaseudun ja kaupungin keskinäisen riippuvuuden?

Monitieteinen maaseutututkimus Ruralian tutkimusprofiilina

Ruralia-instituutti on tehnyt monitieteistä maaseutututkimusta jo 35 vuotta. Vaikka instituutissa maaseutua on perinteisesti tar-

kasteltu laaja-alaisesti, maaseutututkimusta ei ole koskaan nostettu Ruralian tieteellisen profiilin kärjeksi. Tähän olisi kuitenkin monia hyviä perusteita.

Maaseutututkimuksen kautta Ruralia voisi kirkastaa akateemista profiiliaan etenkin suhteessa kansainväliseen tiedekenttään. Ruralia-instituutilla on historiansa myötä rakentunut luonteva rooli ottaa myös kansallista vastuuta maaseutututkimuksen perusopetuksesta sekä alan jatkokoulutuksesta.

Text **Silvia Gaiani**

The female entrepreneurship dilemma in Finland

The fear of failure prevents women from becoming entrepreneurs.

The Ministry of Economic Affairs and Employment - in its Finland’s vision for 2030 - stresses the importance of entrepreneurship. The proposal envisions Finland as a society with strong and growth-oriented entrepreneurial and start-up culture, where the occupation is highly valued. The government’s primary task is described as “to ensure a safe and market-based foundation for all entrepreneurs”. (Sipilä et al. 2021, 12–14.)

So, what is current status of entrepreneurship in the country? According to Statistic of Finland, in March 2023 the number of registered new enterprises in Finland was 13,954 (www.stat.fi). Compared to the corresponding period of the year before, the number of registrations went up by 4%. Of the registered enterprises 5,237 were limited companies and 8,577 were natural persons.

However, despite the fact that the number of entrepreneurs has increased, the striking data is that only 20% of them are women. One of the possible reason for that emerges in the last GEM report (Global Entrepreneurship Monitor) about Finnish entrepreneurship.

2,000 Finns were interviewed regarding entrepreneurship themes. Finland has the 16th best entrepreneurship conditions for women at global level, but the fear of failure prevents women from becoming entrepreneurs. 53% of men, but only 32% of women think that they have the required knowledge and skills to start a new business.

The figure below shows these differences at regional (NUTS3) level. In South Karelia and South Savo more than 60% of adults think they have the required skills and knowledge to start a business, whereas in Southwest Finland and Päijät-Häme only about 40% of adults thought this. Fear of failure is high in South Ostrobothnia (55%) and North Savo (61%). Regions with fewer than 30 respondents were excluded from the map.

The background variables for Finland show a significant gender gap: the fear diminished slightly with greater age, but region, education, and household income had little impact on the fear of failure as the table below shows.

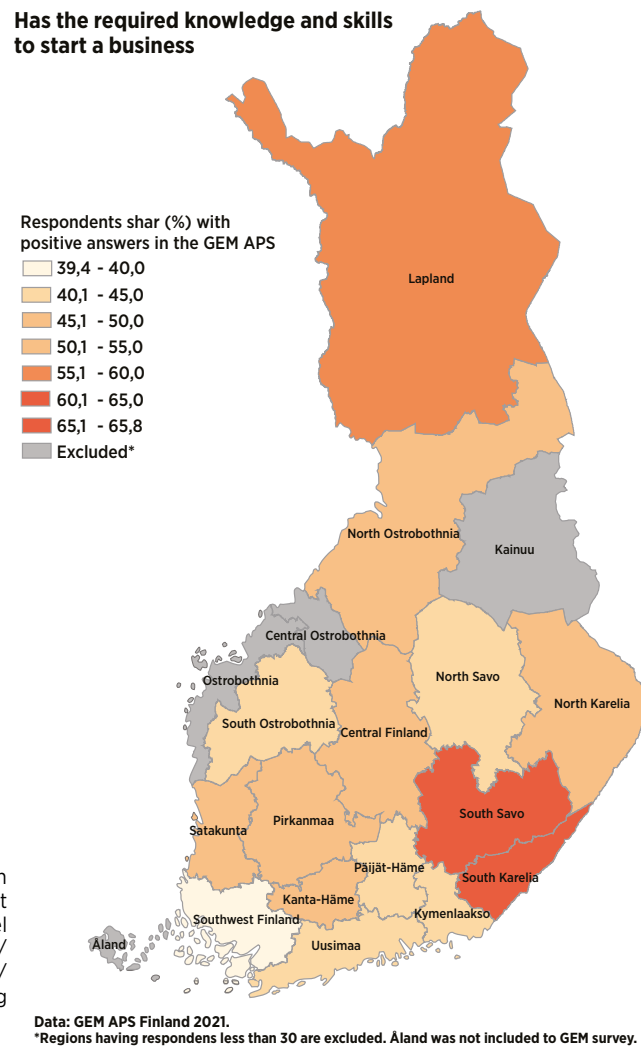

Figure 1. Differences in skills and knowledge to start a business at regional level in Finland. Source: <https://www.gemconsortium.org/file/open?fileId=51137> pag 25

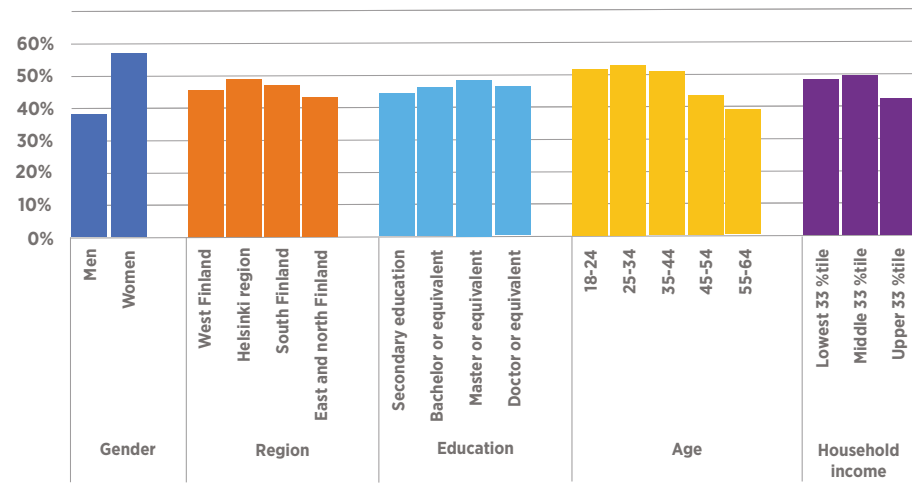

Figure 2. Fear of failure would prevent starting a business in different respondents groups Source: <https://www.gemconsortium.org/file/open?fileId=51137> page 28

According to the same study, female entrepreneurs have smaller networks than male entrepreneurs do, leaving women at a disadvantage. Hence, the importance of providing opportunities to form relationships and network is of pivotal importance.

A study carried out by Nordic Innovation and the Nordic working group as part of the Nordic Female Entrepreneurship initiative, running from 2018 -2021, has highlighted other important measures to support women entrepreneurs. Among them the needs to establish female mentoring schemes and networks, to increase female entrepreneurs’ access to capital and to remove competitive disadvantages in industries where women often operate as entrepreneurs.

As a researcher on food entrepreneurship, for me a central question is: how can academia produce and support women entrepreneurs? Are mentoring and extensive outreach enough? If more university-based programs could follow steps to support women entrepreneurs, would gender disparities in Finnish (and global) entrepreneurship be better address?

To this regard, Ruralia Institute has recently taken a responsibility. Starting from January 2024 it will be the academic institution leading the GENGREEN project, a pioneering initiative involving 9 organizations from Finland, Sweden and Norway and financed by Interreg Aurora programme.

Aim of the project will be to develop a cross-border program for green entrepreneurial training directed to women at different stages in their entrepreneurial path. The project will represent a testfield for Ruralia’s third mission and will reinforce the university’s constant effort to promote more linkages with society.

Writer is a senior researcher at Ruralia Institute where she leads a long term research on The role of food innovation and entrepreneurship in transition to sustainability. She is also involved in EU, national and regional projects on sustainable food systems.

Resources:

Sipilä, J., Aminoff, P., Aho, KJ., Hasu, J., Ikäheimo, J., Lounasmeri, S. & Mäkynen, J. 2021. Visio 2030 Kohti vastuullista ja osaavaa omistajayhteiskuntaa. Työ- ja elinkeinoministeriö. Available at <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-689-5>

Statistics of Finland. Registered new enterprises numbered 13,954 in January to March 2023. Available at: <https://www.stat.fi/en/publication/cl89trjnvs1k70a-vyy4xep0h3>

Global Entrepreneurship Monitor 2021/2022 Finnish report. Available at: <https://www.gemconsortium.org/report/global-entrepreneurship-monitor-20212022-finnish-report>

Nordic innovation, 2020, Female Entrepreneurship In The Nordics 2020 - A comparative study. Available at: <https://www.menon.no/wp-content/uploads/2020-Female-entrepreneurship.pdf>

Teksti **Heidi Väliäho** | Kuva **Erkki Makkonen/Vastavalo**

Luomuinstituutin uusi rahoitushaku tukee luomualan tutkimusta ja innovaatioita

Helsingin yliopiston ja Luonnonvarakeskuksen yhteinen tutkimusverkosto Luomuinstituutti avasi marraskuussa uuden rahoitushaun, jonka tavoitteena on edistää luomualan tutkimusta kokonaisvaltaisesti. Uusi rahoitusmahdollisuus ei ainoastaan tue luomututkimusta, vaan myös edistää toimijoiden vahvaa yhteistyötä edelleen.

Rahoituksella tuetaan kahta väitöskirjaprojektia, jotka ovat linjassa Luomuinstituutin oman tutkimusstrategian ja Suomen kansallisen luomuohtelman kanssa.

Tutkimushankkeita koskeva haku kattaa neljä pääteemaa: luonnonmukainen kasvintuotanto, luonnonmukainen kotieläintuotanto, luonnonmukaiset elintarvikkeet ja kulutus sekä luonnonmukaisen tuotannon ympäristövaikutukset.

Aihealueet heijastavat luomualan keskeisiä painopistealueita niin kansallisesti kuin EU:n tasolla, ja antavat tutkijoille selkeät suuntaviivat hankkeilleen. Rahallinen panostus on Luomuinstituutille merkittävä ja Luomuinstituutin johtaja **Sari Iivonen** on iloinen, että rahoitushaku saatiin pitkän suunnittelun tuloksena auki:

– Odotamme mielenkiintoisia hakemuksia. Tarjoamalla monivuotista rahoitusta väitöskirjatoihin johtaville tutkimushankkeille, pyrimme vastaamaan luomualan keskeisiin haasteisiin ja kasvattamaan luomualan asiantuntemusta, Iivonen sanoo.

– Rahoituksen saatavuus antaa tutkijoille mahdollisuuden tehdä perusteellisia tutkimuksia ja tuoda arvokkaita näkemyksiä luomualan käyttöön. Tämä edistää viime kädessä kestävien käytäntöjen kasvua ja kehitystä koko Suomessa. Rahoitusmahdollisuuden käyttöönoton odotetaan lisäävän luomututkimusta. Lisääntynyt tutkimustoiminta johtaa laajempaan ymmärrykseen luonnonmukaisen viljelyn käytännöistä ja edistää alan innovointia.

Uusi rahoitusmahdollisuus on myös merkittävä etappi luomututkimuksen edistämisessä ja Helsingin yliopiston ja Luonnonvarakeskuksen välisen yhteistyön vahvistamisessa. Yhteistyö helpottaa asiantuntemuksen, resurssien ja tutkimustulosten jakamista, mikä johtaa kattavampiin ja vaikuttavampiin tutkimustuloksiin ja kehittää kokonaisvaltaisesti koko luomualaa.

Kuukauden mittaisen haun tulokset julkaistaan tammikuussa 2024 Luomuinstituutin verkkosivuilla luomuinstituutti.fi.

Aluetaloudellisista vaikutuksista tarvitaan tutkimukseen pohjautuvaa arviointia esimerkiksi liikennehankkeisiin liittyvien päätösten tueksi.

Teksti **Susanna Kujala** ja **Outi Hakala** | Kuva **Rodeo**

Tietoa muutosten aluetaloudellisista vaikutuksista tarvitaan lisää

Alueelliset päätöksentekijät kaipaavat tekojensa tueksi tietoa. Tähän tarpeeseen vastataan, kun Suomessa toteutettua aluetalousvaikutusten arvioinnit on nyt koottu yhdelle sivustolle.

Niin liikenneinvestoinneilla, turvealan alaspäin kuin julkisilla hankinnoillakin on vaikutuksensa alueiden talouteen ja työllisyyteen. Päätöksentekoa tukemaan ja helpottamaan on jo toteutettu lukuisia aluetaloudellisten vaikutusten arviointoja eri aiheista.

Kuitenkin tuoreen kyselyn mukaan tietoa erilaisten toimintojen ja muutosten aluetaloudellisista vaikutuksista tarvittaisiin enemmän. Lisäksi on tunnistettu, että jo toteutettuja aluetalousarviointoja ei aina ole helppo löytää, koska ne on julkaistu hyvin vaihtelevasti eri organisaatioiden ja julkaisijoiden julkaisusarjoissa. Tarvitaan siis myös tiedon koontia ja esiin tuomista.

Tietoa tarvitaan eri teemoista

Kutsuimme aluekehitystoimijat ja päätöksentekijät eri puolilta Suomea osallistumaan aluetalousvaikutuksia koskevaan tutkimustarpeiden kartoittamiseen. Kyselyn tarkoituksena oli tunnistaa tietotarpeen laajuus sekä aiheita, joiden tutkimukselle olisi kysyntää. Nyt kyselyn keskeisimmät tulokset löytyvät verkkosivuiltamme Kysely tietotarpeesta -osion.

– Suurin osa kyselyyn vastaajista ilmoitti, että ovat hyödyntäneet päätöksenteossa

tutkimustietoa eri toimintojen ja muutosten aluetalousvaikutuksista. Toisaalta muutama ilmoitti, että eivät ole vastaavaa tietoa hyödyntäneet, koska tietoa ei ole ollut saatavilla, kertoo väitöskirjatutkija **Susanna Kujala**.

– Aluetaloudellisia vaikutuksia koskevaa tietoa tarvittaisiin joka tapauksessa lisää. Yli puolet vastaajista kertoi, että tarvitsisivat usein lisää tietoa aluetalousvaikutuksista päätöksenteon tueksi, ja lähes 40 prosenttia vastaajista tarvitsisi lisää tietoa joskus.

ALUETALOUDELLISTEN VAIKUTUSTEN KOTIPESÄ

helsinki.fi/alueetalousvaikutukset-tuuma

- Julkaisuluettelo Suomessa toteutetuista aluetaloudellisten vaikutusten arvioinneista
- Aluetalouden tietokortit
- Lisätietoa aluetaloustutkijoiden verkostosta
- Kyselyn tulokset tietotarpeista

Kyselyn tuloksissa korostui tietotarve laajasti eri teemoihin liittyen. Energiateemaa korostettiin kaikista eniten, kun kysyttiin, mistä teemasta erityisesti tarvitaan lisää tietoa aluetaloudellisten vaikutusten näkökulmasta. Tietotarpeissa mainittiin usein myös liikenne, kestävyys siirtymä laajemmin, matkailu, luonnonvarat, ruoka sekä kulttuuri ja tapahtumat.

Muutosten vaikutukset esiin

Nyt päättäjille, tutkijoille ja muille asiasta kiinnostuneille on koottu eri toimintojen ja muutosten aluetaloudellisia vaikutuksia tarkastelleet tutkimukset ja selvitykset yhteen paikkaan. Aluetaloustarkasteluja voi nyt hakea esimerkiksi teeman, julkaisuvuoden ja tekijän mukaan koontisivuiltamme Julkaisuluettelo-otsikon alta.

– Totesimme, että uusien työn ja yrittäjyyden mahdollisuuksien tunnistamiseksi on tarpeen koota yhteen olemassa olevaa tietoa aluetalousvaikutuksista. Tavoitteenamme on tukea eri tasoilla tapahtuvaa päätöksentekoa tuomalla esiin jo tehtyjä selvityksiä. Samalla voimme paikantaa kohtia, joissa olisi tarvetta toimenpiteille, asioiden esiin nostamiselle ja toimijoiden yhteen saattamiselle, toteaa väitöskirjatutkija **Outi Hakala**.

Toteutettujen selvitysten keskeiset tulokset ja toimenpide-ehdotukset keräsimme tietokortteihin. Niiden tarkoituksena on auttaa hahmottamaan aluetaloudellisten vaikutusten kirjoa. Aluetalouden tietokortit keskittyvät energiaan, liikenteeseen, ruokaan ja matkailuun. Lisäksi tarjoamme korteissa yleistä tietoa vaikutusarvioinneista.

Verkoston avulla tietoa eteenpäin

Käynnistimme aluetaloustutkijoiden verkoston keväällä 2023. Sen tavoitteena on muun muassa välittää tietoa tutkijoiden kesken sekä auttaa tarttumaan teemoihin, joiden tutkimusta on tarpeen lisätä päätöksenteon tueksi. Verkostoon ovat tervetulleita kaikki aluetalousvaikutusten parissa työskentelevät tutkijat. Verkosto kokoontuu 2–3 kertaa vuodessa. Maaseutututkijatapauksissa toteutettua aluetalousteemaisista työryhmiä ovat osa tätä toimintaa.

Kaikki toimenpiteet on toteutettu osana Maaseutupolitiikan neuvoston TUUMA-verkostoa. Toivomme, että tavoitamme laajan yleisön tutustumaan koostettuihin aineistoihin, hyödyntämään vaikutusarviointoja omassa päätöksenteossaan sekä keskustelemaan kanssamme työn ja yrittäjyyden mahdollisuuksista aluetalouksissa.

Teksti **Juha Helenius**

FOOD-ohjelma tarjoaa ratkaisuja Suomen ruokastrategiaan

Strategisen tutkimuksen ohjelma ”Kohti kestävä, terveellistä ja ilmastoneutraalia ruokajärjestelmää” (FOOD: 2019–2025) tuottaa kolmen tutkimushankkeensa voimin tietoa, jonka yhteiskunnallinen tarkoitus on mahdollistaa tutkittuun tietoon perustuva päätöksenteko ohjelman teemassa.

FOOD-ohjelmataason vaikuttavuustyö on keskittynyt perustelemaan tarvetta kansalliselle ruokastrategialle ja tuottamaan sitä palvelevaa tietoa ja politiikkasuosituksia.

Pääministeri **Petteri Orpon** hallituksen ohjelmaan nousikin kirjaus ”kotimaisen ruoantuotannon pitkän aikavälin strategian” laatimisesta. Parhaillaan FOOD-ohjelma edistää tämän kirjauksen toteuttamista ruokajärjestelmätason, pikemminkin kuin vain (alku-)tuotannon, strategian tekona.

Tätä kirjoittaessa Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut poikkihallinnollisen ohjausryhmän, jonka tehtävä on mm. edistää ”suomalaisen ruoantuotannon pitkän aikavälin strategian” valmistelua.

Strategisen tutkimuksen ohjelmille tyypillisesti FOOD-ohjelman hankkeet ovat varsin isoja, useiden miljoonien eurojen määrärahoja ja useiden yliopistojen ja tutkimuslaitosten voimin toteutettavia konsortiohankkeita.

”Reilu ruokamurros: Eriarvoisuuksien tunnistaminen ja ratkaiseminen matkalla kestävä, terveelliseen ja ilmastoneutraaliin ruokajärjestelmään” (Just food) on FOOD-ohjelman hankkeista yhteiskunnallis-

lisiin. ”Palkokasveilla kohti kestävä ruokajärjestelmää ja terveyttä” (Leg4Life) keskittyy palkokasvien viljelyn, rehunkäytön, elintarvikejalostuksen ja ruoaksi käytön edistämiseen; strateginen motiivi hankkeelle on proteiiniomavaraisuuden lisääminen.

”Maanviljelyn monihyötyiset ratkaisut ilmasto- ja kestävä ruokajärjestelmään” (MULTA) selvittelee erityisesti hiilen sitoutumista kivennäismaalajeista muodostuviin peltomaihin: millaiset viljelykäytännöt ja kasvinvuorotukset kääntäisivät kivennäismaapellot hiilinieluiksi ja olisivat viljavuutta edistäviä.

FOOD-ohjelman tutkimus on hyvin monitieteistä luonnontieteistä yhteiskuntatiete-

teisiin. Hankkeita toteuttavat mm. Helsingin ja Jyväskylän yliopistot, Luonnonvarakeskus, Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos ja Terveystieteiden tutkimuskeskus.

Ohjelma on yksi viidestätoista Strategisen tutkimuksen (ST) käynnissä olevista tutkimusohjelmista. ST:n ohjelmat kattavat yhteiskunnallisesti tärkeiksi koettuja teemoja ja laadasta laitaan. Valtioneuvoston asettama Strategisen tutkimuksen neuvosto (STN) valmistelee Valtioneuvoston päätettäväksi teema-aloitteet.

Valtioneuvosto päättää teemat, joista STN avaa tutkimusohjelmahaut. Teemojen tulee olla Suomen tulevaisuuden kannalta keskeisiä, koskettaa laajasti yhteiskunnan eri osa-alueita, sekä edellyttää monitieteistä ja pitkäjänteistä tutkimusta. ST:n hallinto on annettu Suomen Akatemian tehtäväksi.

Kaikki kolme FOOD-ohjelman hanketta ovat julkaisseet politiikkasuosituksia, järjestäneet seminaareja, webinaareja sekä työpajoja, vierailleet ministeriöissä ja muissa päätöksä tekevissä tai niitä valmistelemissa elimissä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

Ohjelmataason vaikuttavuusyhteistyöstä yli hankerajojen vastaa ohjelmajohtaja. Viimeisin ohjelmataason vaikuttavuustuotos oli syyskuun lopussa kaikille kansanedustajille jaettu julkaisu ”Ratkaisuja Suomen ruokastrategiaan. FOOD-ohjelman tietopaketti päättäjille”. Kaikki kolme tutkimushanketta tuottivat tietopaketin sisällön.

Paketti tiivistä uusimman tutkimustiedon ja siihen perustuvat toimenpidesuosituksukset kaikkiaan kahdeksasta strategisesta tutkimusaiheesta. Ratkaisuja-pakettia käsiteltiin lisäksi FOOD-ohjelman järjestämässä työpajassa, johon kutsuttuna osallistuneet noin seitsemänkymmentä päättäjää, virkamiestä, yritysten ja järjestöjen edustajaa saivat työpajan tulokset käyttöönsä kirjallisena koosteena.

Jatkossakin FOOD-ohjelman vaikuttavuustyön keskiössä on ruokastrategian valmistelu.

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston agroekologian professori ja strategisen tutkimuksen FOOD-ohjelman ohjelmajohtaja.

Teksti **Timo Suutari & Merja Lähdesmäki** | Kuva **Rodeo**

Yritysten paikallinen vastuu ulottuu taloudellista vastuuta laajemmalle

Yrityksiin kohdistuu maaseudun paikallisyhteisöissä odotuksia. Into vastata odotuksiin riippuu ainakin siitä, miten vastavuoroiseksi yritys tuntee suhteen paikkakunnan kanssa.

Yritykset kiinnittyvät paikallisyhteisöön lukuisin sidoksin ja vaikuttavat yhteisössään monin eri tavoin sekä suoraan että välillisesti. Ne paitsi tarjoavat palveluita ja tuotteita, myös työllistävät ja tuottavat verotuloja. Lisäksi yritykset edistävät yhteisöjen elinvoimaa ja aktiivisuutta tukemalla esimerkiksi tapahtumia ja osallistumalla paikallisiin kehittä-mishankkeisiin.

Yritysten yhteiskuntavastuu sisältää vastuun myös paikallisyhteisöä kohtaan. Yritysten odotetaan ja toivotaan kantavan tulevaisuudessa jopa entistä suurempaa vastuuta paikallisesta elinvoimasta ja tarjoavan ratkaisuja ongelmiin, joita väestön ikääntyminen ja vanheneminen sekä julkisen palveluverkoston ohentuminen tuovat mukanaan etenkin maaseutualueilla.

Tiiviit yhteydet paikallisyhteisön ja yrityksen välillä tuovat parhaimmillaan molemmipuolisia hyötyjä sekä yrityksille että yhteisöille, mutta aiheellista on kysyä, missä määrin paikallisvastuun kantaminen heijastuu yritysten omiin toimintaedellytyksiin? Entä onko vastuun kantaminen yrityksille myös taloudellisesti perusteltua toimintaa?

Muun muassa näihin tutkimuskysymyksiin pyrimme vastaamaan Suomen Akatemian rahoittamassa ”Paikallisyhteisöjen ja yritysten kohtaloyhteys (Dynamics of Localities and Enterprises, DoLE)” -tutkimushankkeessa. Hankkeen osatutkimuksessa olemme tarkastelleet yritysten vastuullisuuden suhdetta niiden menestymiseen ja suorituskykyyn. Erityisen kiinnostavaa tämä on maaseudulla, jossa yritysten menestyminen vaikuttaa merkittävästi koko paikallisyhteisön elinvoimaan.

Tutkimme paikallisvastuun ja taloudellisen menestyksen välistä suhdetta kysymällä asiaa Etelä-Pohjanmaan pieniltä osakeyhtiöiltä. Yrityksen menestymistä ja suorituskykyä mitattiin sekä objektiivisin mittarein (liike-

Paikallisyhteisöllä on vaikutusta myös paikallisten yritysten toimintaan. Yritys tulkitsee yhteisöltä saamaansa palautetta ja asemoi vastuullisuuttaan sen mukaan.

vaihdonmuutos, liiketoiminnan tulos) että perustuen yritysten omiin arvioihin suoriutumisestaan.

Paikallisyhteisösuhdetta puolestaan mitattiin 16 kysymyksestä koostuvalla mittarilla, jossa kysyimme esimerkiksi sitä, kokeeko yritys saavansa arvostusta, missä määrin yritykset osallistuvat paikallisiin kehittä-mishankkeisiin, ottavat osaa paikalliseen hyväntekeväisyyteen, osallistuvat erilaisten yhteisöjen ja yhdistysten toimintaan sekä suosivat toiminnassaan paikallisia tavarantoimittajia.

Tutkimuksemme osoittaa, että pienyritykset tunnistavat paikallisen yhteisön hyvin keskeiseksi sidosryhmäksi. Pienyritykset ovat varsin riippuvaisia paikallisyhteisöltä saastaan hyväksynnästä.

Paikallisyhteisö vaikuttaa sosiaalisten normien ja odotusten kautta pienyritysten toimintaan. Kyse ei ole vain yritysten mukautumisesta odotuksiin, vaan vastavuoroisuudesta: yritys tulkitsee paikallisyhteisöltä saamaansa palautetta ja asemoi vastuullisuuttaan sen mukaan.

Aiemmissa tutkimuksissa on saatu osin ristiriitaisia tuloksia koskien vastuullisuuden ja yrityksen objektiivisen menestyksen välistä yhteyttä. Yrityksen taloudellisen menestyksen

ja vastuun eri ulottuvuuksien välinen suhde ei olekaan ilmeinen. Objektiivisilla taloudellisilla mittareilla tarkasteltuna löysimme yhteyden liikevaihdonmuutoksen ja vastuullisen toiminnan välille, mutta vastuullisen toiminnan selitysarvo vaihteluun oli varsin pieni.

Merkittävämpää oli kuitenkin se, että yrittäjän subjektiivinen kokemus yrityksen menestyksestä ja paikallisvastuu linkittyvät vahvemmin toisiinsa. Eli mitä menestyneemmäksi yrittäjä tuntee yrityksensä, sitä enemmän yritys kantaa myös vastuuta paikallisyhteisöstä.

Yritysten halu olla vastuussa paikallisen yhteisön hyvinvoinnista riippuu siitä, miten vastavuoroiseksi yritys tuntee suhteen paikallisyhteisön kanssa. Erityisesti korostuu yritysten kokemus paikallisten viranomaisen suhtautumisesta yritystoimintaan. Siten kuntien ja yritysten välinen suhde onkin hyvin keskeinen tekijä alueen elinvoimaisuuden kehittämisessä.

Tutkimuksemme perusteella hyvän suhteen luomisen avaimet liittyvät yritysten kuulemiseen, toimivaan yritysneuvontaan sekä avoimeen viestintään eli yksinkertaistaen yritysmyönteisen ilmapiirin luomiseen.

Teksti **Päivi Töyli**

Lähiruokatiedon äärellä

Nykyisin Ruraliassa ylläpidettävä Aitoja makuja -verkkosivusto on toiminut 15 vuoden ajan. Sivusto on valtakunnallinen ruoka-alan tietolähde ja elintarvikeyritysten hakupalvelu.

Vuonna 2007 kokoontui kahdeksan hengen työryhmä pohtimaan, mikä auttaisi sekä ruoka-alan ammattilaisia että kuluttajia löytämään paremmin pientuottajien tuotteita. Tärkeimmäksi asiaksi nousi, että tieto olisi löydettävissä jostakin helposti ja avoimesti.

Ryhmä päätyi siihen, että luodaan verkkosivut, joille kerätään yritystietoa eri alueilta. Aikaisemmin tietoa oli jaettu lähinnä painettujen tuotekatalogien avulla, ja ne olivat hyvin paikallisia ja tietojen päivittäminen oli hidasta.

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän Ruoka-Suomi -teemaryhmä julkaisi vuonna 2006 ”Elintarvikealan pienyrittäjyyden imagon parantaminen ja menekinedistäminen - valtakunnallinen strategia vuosille 2007-2013”.

Sen viitoittamana teemaryhmä loi yhteistyössä laajan verkoston kanssa viestinnän tueksi elintarvikealan pienyrittäjyyden ydinviestin ”Aitoja makuja”. Tämän ydinviestin ympärille muodostuikin pitkäkestoinen koti lähiruokaviestinnälle.

Ruoka-Suomi -teemaryhmän kautta oli olemassa maakunnallisten elintarvikealan kehittäjien verkosto, joten nähtiin hyväksi, että oman alueensa parhaiten tuntevat asiantuntijat vastaavat verkkosivuille laitettavan yritystiedon lisäämisestä ja päivityksestä.

Tekeminen on silloin koordinoitumpaa ja paikallisten yritysten on helpompaa ottaa yh-

teyttä jo ennestään tuttuun ja lähellä olevaan henkilöön. Maakunnallista yhteyshenkilöistä muotoutui yhä voimissaan oleva Aitoja makuja -verkosto.

Aitojamakuja.fi avattiin 30.9.2008 ja silloin sivustolla oli noin 500 yrityksen tiedot. Nyt, kun juhlistamme sivuston 15-vuotista taivalta, hakupalvelusta löytyy noin 2200 yrityksen tiedot.

Sivusto luotiin juuri oikeaan aikaan, sillä lähiruoka lähti nousukiittoa vuonna 2010 ja yritystiedolle ilmeni suuri tarve. Muutaman vuoden sisällä vahvistui ajatus siitä, että sivusto toimisi hakupalvelun ohella lähiruokaan liittyvän tiedon kokoajana.

Elintarvikealan kehittämistoiminta kytkeytyy tiiviisti yritysten kehittämiseen, joten yrittäjille luotiin oma alisivu, jonne kerättiin ennen kaikkea heille suunnattuja oppaita, ohjeita ja vinkkejä. Sivustolla on tietoa myös lähiruoka-alan hanketoiminnasta ja alan tutkimustiedosta. Erittäin hyödylliseksi sidosryhmän piirissä on koettu Aitoja makuja -tapahtumakalenteri, jonne kerätään kattavasti ruoka-alaan liittyviä tilaisuuksia eri puolilta Suomea.

Heti alkuvuosina oli selvää, että viestinnän tueksi ja tiedonlevittämiseksi tarvitaan toimia, joten Turun yliopiston Brahea-keskus haki ja toteutti valtakunnallisia Aitoja makuja -hankkeita maaseutuohjelman rahoituksella. Hankkeiden puitteissa kehitettiin sivuston

sisältöä ja tehtiin monipuolista viestintää tiiviissä yhteistyössä maakunnallisten toimijoiden kanssa.

Sivuston rakennetta ja ilmettä on uudistettu vuosien saatossa useamman kerran. Alun vaaleanpunaisesta värimaailmasta siirryttiin hyvin äkkiä sinivalkoiseen, jota myöhemmin täydennettiin vihreällä.

Aitojamakuja.fi-sivuston viestintää laajeni myös sosiaalisen median kanaviin ja ensimmäisenä otettiin käyttöön Facebook-sivut. Myöhemmin tiedonvälittämisen kanaviksi tulivat myös X (ent. Twitter), Instagram ja oma YouTube-kanava. Samaa linjaa noudattaen Ruoka-Suomi -tiedotuslehti muuttui nimeltään Aitoja makuja -lehdeksi vuonna 2018.

Edellä mainittuna vuonna yhdistettiin lähiruoaan, luomun ja luonnontuotteiden kehittämistoiminnan koordinointi valtakunnallisella tasolla Ruokasektorin koordinaatioksi. Luomulla ja luonnontuotteilla on myös omat viestintäkanavansa (luomu.fi ja aitoluonto.fi), mutta aitojamakuja.fi toimii hankkeen yhteisenä tiedotuskanavana ja se on edelleen myös lähiruoaan tietolähde. Yhdistävänä tekijänä lähiruoaalla, luomulla ja luonnontuotteilla on muun muassa pienyrittäjyys ja sitä kautta paikallisten raaka-aineiden hyödyntäminen.

Nyt on aika juhlia ja tehdä se vaikka nauttimalla paikallista ruokaa ja juomaa. Aika näyttää, millaiseen suuntaan teini-ikäinen aitojamakuja.fi tästä jatkaa.

Kirjoittaja Päivi Töyli on ollut mukana luomassa aitojamakuja.fi-sivustoa sen alkuhetkistä lähtien. Nykyisin hän koordinoi Lähiruokaa, luomua ja luonnontuotteita – Ruokasektorin koordinaatio -hanketta, jota toteuttavat Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti ja Pro Luomu ry. Hanketta rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö ruokaketjuhankkeista.

Aitoja makuja -verkkosivusto nykymuodossaan.

”Mihinkäs seuraavaksi mentäisiin.”

Lomapuhuaa mökkilläisille ja matkailijoille: menisikö traktormuseoon vai historiapolulle?

Ruosteinen kyltti perinneaidassa opastaa Vanha-Rantalan talomuseolle.

Teksti Inna Kopoteva, Päivi Pylikkänen ja Eeva Uusitalo | Kuvat Inna Kopoteva ja Eeva Uusitalo

Reppu pykälään ja Pertunmaalle!

Vielä vuosi sitten eteläsavolainen Pertunmaa oli matkakohteena melko tuntematon. Verkosivujen niukka tieto paikallisista matkailupalveluista ja aktiviteeteista ei kuitenkaan tehnyt oikeutta pitäjän mahdollisuuksille.

Tuolloin paikan päälle vaivautuneet havaitsivat nopeasti, että Pertunmaalla oli edellytykset kehittyä varteenotettavaksi matkakohteeksi. Tämä pieni piilotettu helmi tarjosi upeaa luontoa ja runsaasti vuokramökkejä, mutta haasteena oli houkutella matkailijoita tutustumaan syvemmin alueeseen, ei vain pysähtymään sen läpi kulkevalla 5-tiellä sijaitsevalle liikenneasemalle.

Ruralia-instituutin, Pertunmaan kunnan ja paikallisten yrittäjien yhteistyössä syntyi ”Tikkutollosta tuotteiksi” -hanke. Tavoitteena oli tehdä Pertunmaasta pienillä panostuksilla monipuolisempi ja näkyvämpi matkakohde, säilyttäen samalla sen omaleimaisuus.

Vanhaa uudella tavalla

Pertunmaan vakiintuneita nähtävyyksiä ovat tuulimylly, kirkko, talomuseo ja Pertuntori. Kuntalaisten ja kesävieraiden tärkeä yhteinen tapahtuma on Pertun päivät.

Edellisten rinnalle Pertunmaan matkailutarjontaan haluttiin nostaa ulkoilureitit. Uusien reittien rakentamisen sijaan tehtiin näkyviksi eräänlaisia kätkeytyä helmiä eli lähiseuduilla olemassa olevia lukuisia patikapolkuja ja vaellusreittejä. Vanhoja rakenteita uudistettiin ja opasteita paranneltiin.

Digitaalinen näkyvyys, uudet esitteet ja parannetut opasteet auttavat nyt matkailijoita löytämään Pertunmaan aarteet. Projektin aikana luotiin Visit Pertunmaa-verkkosivusto, joka tekee kohteista ja palveluista helposti löydettäviä ja saavutettavia.

Tulevaisuus on täällä

Tikkutollo-hankkeen toimenpiteet olivat yksi askel matkailijoiden houkuttelemiseksi Pertunmaalle. Seuraava vaihe on saada ihmiset poikkeamaan Pertunmaalle ja käyttämään paikallisia palveluita. Sitä varten tarvitaan ainakin paikallisuudesta ponnistavan ruokamatkailutarjonnan parantamista.

Pertunmaan vahvuus on yllättäen matkailun tulevaisuudessa. Jos kestävä matkailun mukaisen maata pitkin matkustamisen suosio kotimaassa kasvaa edelleen, on luonnonrauhaa kaipaavalle Pertunmaalla reittejä valmiina ja hyvät yhteydet julkista liikennettä käyttäen.

Tässä siis lukijoille vinkki seuraavan loman varalle: bussilla Kuorttiin, Pertunmaa–Mäntyharjun -reitin lähtöpiste löytyy Kuortin kylätalon pihapiiristä. Siitä sitten rapsakka 50 kilometrin vaellus Mäntyharjun rautatieasemalle. Jos vaellusjalkaa edelleen vipattaa, Mäntyharjusta voi ottaa suunnan vaikkapa Repoveden kansallispuistoon.

Identiteettiä matkailun kautta

Vaikka Pertunmaan asema itsenäisenä kuntana päättyi kuntaliitoksen myötä vuonna 2025, paikallinen identiteetti, luonto ja yrittäjyys pysyvät vahvoina. Tikkutollo-hankkeesta tuli, ehkä osittain julkilausumatta, osa kunnan identiteettityötä sen kannustaessa paikallisia toimijoita miettimään, mistä aineksista Pertunmaa on tehty; mitä sellaista kunnassa on, jota halutaan esitellä ja josta halutaan kertoa myös matkailijoille.

Matkailun perusta lepää pertunmaalaisuudessa eli paikallisessa tiedossa, osaamisessa ja yhteistyössä. Kunnan käyntikorttina pidettiin aikaisemmin Kuortin liikennekeskusta, nyt omaa vetovoimaa piti pohdiskella myös muista näkökulmista ja kunnan eri laidoilta käsin. Kuntaliitoksen myötä matkailun kautta tehty identiteettityö tulee entistä tärkeämmäksi.

Teksti Katja Perttu | Kuva Jarmo Panula

Huipputason oppia ruokayrityksille

Kansainvälistymisestä ja digimarkkinoinnista kiinnostuneet eteläpohjalaiset ruoka-alan yrittäjät ja kehittäjät kohtaavat Ruralia-instituutin järjestämässä koulutuksessa.

Digitaalisen markkinoinnin osaaminen on välttämätön osa tämän päivän yritysten toimintaa. Hyvin hoidettuna se voi avata ovet jopa kansainvälisille markkinoille.

Ruralia-instituutissa käynnistyi loka-kuussa eteläpohjalaisille ruoka-alan toimijoille suunnattu koulutus, jonka tavoitteena on tarjota osaamista ja työkaluja yrityksen kasvun ja kansainvälistymisen mahdollistamiseen brändimarkkinoinnin ja digitaalisen markkinoinnin keinoin.

Koulutukseen ilmoittautui kymmenen ruoka-alan toimijaa, joille tarjoutui ainutlaatuinen mahdollisuus osallistua maksutta koulutukseen, jossa kouluttajina toimivat huippuasiantuntijat niin yliopistoista kuin alan kehittämisorganisaatioista. Tavoitteena koulutuksessa on yhdistää teoriaa käytännön yritystoimintaan tarjoamalla tietopohjan lisäksi keinoja ja työkaluja, joita osallistujat voivat hyödyntää omassa työssään.

Koulutus järjestetään pääosin lähiopetuksena, jotta osallistujat pääsevät verkostoitumaan sekä keskenään että asiantuntijoiden kanssa. Koska mukana on sekä ruoka-alan yrittäjiä että kehittäjiä tuo se lähipäivien keskusteluihin paljon eri näkökulmia. Koulutuspäiviä värittävät pari- ja ryhmätehtävät, jotka haastavat osallistujia pohtimaan käsiteltyjä asioita tuoreeltaan oman yritystoimintansa kannalta.

Tähän mennessä on toteutettu kaksi kahden päivän lähijaksoa, joista toinen käsittelee kansainvälistä liiketoimintaa ja toinen brändi- ja digimarkkinointia. Kansainvälisen liiketoiminnan päivissä muun muassa taustoitettiin strategista ajattelua, käytiin läpi kansainvälistymisen liiketoimintamalleja, prosesseja ja trategioita.

Lähijaksojen välissä toteutetulla verkkoluennolla perehdyttiin muun muassa digitaalisen markkinoinnin viitekehykseen sekä digimarkkinoinnin suunnitteluun ja integrointiin osana muuta markkinointia. Brändi- ja

Professori Peter Gabrielsson Vaasan yliopistosta piti lähiopetusta kurssilaisille kansainvälistymisen prosesseista ja strategioista.

digimarkkinoinnin lähipäivissä käytiin läpi muun sosiaalisen median työkaluja, sisällöntuotantoa ja hakukoneoptimointia. Lisäksi perehdyttiin asiakaskokemuksen ja asiakasarvon merkitykseen brändäyksen perustana sekä merkityksellisen brändikokemuksen rakentamiseen.

Pure Garden Oy:n yrittäjä **Vuokko Yli-Kesäniemi** Lehtimäeltä on yksi koulutuksen osallistujista. Pure Garden Oy viljelee valkosipulia, josta se valmistaa ainutlaatuisia mustavalkosipulituotteita.

– Kiinnostuin lähtemään mukaan koulutukseen, koska koulutuksen järjestäjänä toimi yliopisto ja koulutusohjelma oli laaja sisällöltään. Yleensä koulutukset ovat vain muutaman tunnin tilaisuuksia eli lähinnä pintaraapaisuja, Yli-Kesäniemi kertoo.

Vuokon mielestä kaikki aiheet ovat olleet tarpeellisia ja hyvin räätälöity yrityksen nä-

kökulmasta. Erityisesti teemoista mieleen on jäänyt esimerkiksi viennin ensiaskeleet, jotka ovat mielenkiintoiset.

– Niinkin laaja aihealue kuin kansainväliset markkinat kuitenkin alkaa jostain, Yli-Kesäniemi toteaa.

Opinnoissa on yllättänyt se, että jokaisesta aihealueesta löytyy teoria, joka perustuu faktoihin. Koulutuksessa käydyt aihealueet ovat niin laajat ja monisyiset, että niiden vieminen käytäntöön vaatii aikaa ja resursseja. Mutta asioiden tiedostaminen on hyvä alku, Yli-Kesäniemi jatkaa.

Koulutuksessa opiskelijoilla on mahdollisuus tehdä omaan yritykseensä liittyvä kehittämissuunnitelma.

– Aion tehdä kehittämistehtäväni kansainvälistymisen ensiaskeleista. Jatkossa odotan koulutukselta yhtä intensiivistä otetta, aihe kuin aihe, Yli-Kesäniemi toteaa.

Koulutuksen edetessä perehdytään vielä muun muassa siihen, miten vastuullisuuden ja kestävyys kauden kautta voidaan saada lisäarvoa vientiin ja miten kansainvälisesti viestiä ja myydä kestävyyskärrjellä. Lisäksi luodaan katsaus siihen, miten voidaan houkutella, kehittää ja sitouttaa kansainvälistä työvoimaa.

Koulutus päättyy keväällä kehittämistöiden esittelyihin, joista opiskelijat saavat palautetta niin toisiltaan kuin alan asiantuntijoilta.

Kansainvälistymis- ja digimarkkinointikoulutus eteläpohjalaisille ruoka-alan toimijoille

Aiheina mm.

- Brändimarkkinointi
- Kansainvälistymisen prosessit ja strategiat
- Digimarkkinoinnin teoreettiset perusteet
- Vastuullisuus ja kestävyys

Makupaloja tiedejulkaisuista

Makupaloja tiedejulkaisuista

Makupaloja tiedejulkaisuista

Makupaloja tiedejulkaisuista

Yritysten paikallinen vastuu – onko se yrityksille taloudellisesti kannattavaa?

Pienillä yrityksillä on usein merkittävä rooli paikallisyhteisöjen elinvoimaisuuden ylläpitämisessä. Pienyritysten merkitys alueellisen hyvinvoinnin tuottajina korostuu erityisesti maaseutualueilla, missä yritysten odotetaan ja toivotaan osaltaan vastaavan niihin haasteisiin, joita esimerkiksi maaltamuutto, väestön ikääntyminen ja julkisten palveluiden keskittyminen kuntakeskuksiin tuovat mukanaan.

Tässä tutkimuksessa tarkastelimme, heijastuuko vastuu paikallisesta yhteisöstä myönteisesti myös pienten maaseutuyritysten taloudelliseen menetykseen. Tutkimuksen empiirisen aineiston muodosti kysely, johon vastasi 258 maaseudulla toimivaa pienyritystä.

Tutkimuksen tulokset osoittavat heikon yhteyden liikevaihdon ja paikallisvastuun välille. Merkittävämpää oli kuitenkin se, että yrittäjän subjektiivinen kokemus yrityksen menestyk-

sestä ja paikallisvastuu linkittyvät vahvemmin toisiinsa. Eli mitä menestyneemmäksi yrittäjä tuntee yrityksensä, siitä enemmän yritys kantaa myös vastuuta paikallisyhteisöstä.

Lisätietoja artikkelissa: Suutari, T., Lähdesmäki, M. & Kurki, S. (2023). Doing well and doing good? Small rural businesses’ performance and responsibility towards local communities. *Journal of Rural Studies*, 102, 1-9.

Ilmastonmuutos tuntuu Himalajan maataloudessa: viljelijöiden käsitykset ja havainnot ilmiöstä vaihtelevat

Himalajan rinteitä viljelevät yhteisöt ovat erityisen haavoittuvia ilmastonmuutoksessa. Tämä johtuu sekä luonnonoista että vaikeiden kulkuyhteyksien takana olevien yhteisöjen sosioekonomisesta asemasta.

Tässä julkaisussa raportoitu tutkimus on hankkeesta, joka etsii tapoja vahvistaa näiden yhteisöjen kykyä sopeutua muutokseen. Taivoitteena oli selvittää viljelijöiden käsityksiä ilmastonmuutoksesta, heidän kokemustaan siitä, sekä miten he jo ovat sopeuttaneet maatalouttaan muutokseen.

Hanke myös kartoitti ilmastomuutoksen etenemistä tutkimusalueella Nepalissa (”Mid-Hills Region”). Ilmastodata saatiin alueen sää-

asemilta sekä tuotettiin laskennallisesti havain-toasemien väleihin. Viljelijöiltä aineisto koottiin haastatteluin.

Lämpenemisen trendi on alueella ilmeinen. Talvilämpötilat ovat nousseet kesien lämpötiloja nopeammin, ja siis talven ja kesän ilmastollinen lämpötilaero on kaventuva. Sadannan kertymien osalta muutokset eivät olleet merkitseviä, mutta kasvukausien väliset sadantaerot olivat kasvussa eli vaihtelu oli lisääntynyt ja ennustettavuus heikentynyt. Kasvintuotantoa haittaavien kuivuusjaksojen todennäköisyys oli kasvanut.

Viljelijöiden omat käsitykset ja havainnot olivat yhteensopivia mitattujen muutosten

kanssa. Muutoksia pidettiin elinkeinon kannalta merkittävänä. Viljelijät olivat toteuttaneet sopeutumistoimia, jollaisia olivat viljelyjärjestelmän muutokset ja muutokset viljelytekniikoissa. Paikalliset erot sopeutumistoimissa näyttäytyivät arvokkaana osana yhteisöjen sopeutumista.

Lisätietoja artikkelissa: Dahal, Khem Raj; Piyush Dahal; Raj Kumar Adhikari, Veera Naukkarinen, Dinesh Panday, Niranjan Bista, Juha Helenius & Buddhi Marambe 2023. Climate Change Impacts and Adaptation in a Hill Farming System of the Himalayan Region: Climatic Trends, Farmers’ Perceptions and Practices. *Climate* 11, 11.

Kohti kestäviä ruokavalioita Pohjoismaissa: haasteita ja mahdollisuuksia

Kesäkuun 20. Pohjoismaiden ministerineuvosto julkaisi uusitut pohjoismaiset ravitsemussuositukset. Suomalaisten ravitsemussuositusten uudistustyö perustuu pohjoismaisille suosituksille ja julkaistaan ensi vuonna.

Ravitsemussuositukset perustuvat tutkituun tietoon. Tällä uudistuskierroksella oli aiempaa vahvemmin mukana kestävyysnäkökulma. Suositukset eivät tingi hyvän ravitsemuksen tavoitteista, mutta ne asetetaan siten, että myös muut kestävyystavoitteet toteutuivat mahdollisimman yhteensopivasti. Tutkittu tieto kestävyysnäkökohdista tuotiin mukaan laatimalla pohjoismaisena yhteistyönä kirjallisuuskatsaus aiheeseen.

Pohjoismaiden pohjoisesta sijainnista johtuvat erityispiirteisiin ja ruokakulttuureihin

sovittaan tarkastelu perustettiin Maailman ruoka- ja maatalous- sekä Maailman terveysjärjestön muodostamiin terveellisten ja kestävien ruokavalioiden kriteereihin (FAO/WHO 2019). Tarkastelu rajattiin erityisesti koskemaan ympäristöllisiä sekä sosiokulttuurisia kriteerejä. Myös ruokajärjestelmätasoisista pohdintaa sisällytettiin, koskien ruokaturvaa, omavaraisuutta ja järjestelmän sietävyyttä häiriötilanteissa.

Vaikka pohjoismaat pärjäävät hyvin kansainvälisissä arvioinneissa, esimerkiksi kestävän kehityksen indeksin (SDI) vertailussa, kuljettavana on vielä pitkä kehityspolku. Jos SDI laskettaisiin siten, että mukaan otettaisiin tuontiruoan tuotannon vaikutukset tuotanto- maissaan, pohjoismaat putoaisivatkin listan huonoimpaan neljännekseen. Oikeudenmukai-

sen ruokamurroksen tarve on ilmeinen ja koskee varsin samankaltaisena kaikkia pohjoismaita.

Lisätietoja artikkelissa: Helle Margrete Meltzer, Hanna Eneroth, Majaliisa Erkkola, Ellen Trolle, Peter Fantke, Juha Helenius, Jørgen Eivind Olesen, Merja Saarinen, Amund Maage, Trond Arild Ydersbond (2023). Challenges and opportunities when moving food production and consumption toward sustainable diets in the Nordics: a scoping review for Nordic Nutrition Recommendations 2023. In press to *Food & Nutrition Research*.

Monipaikkaisten asukkaiden hallinta vapaa-ajanasukasvaltaisissa kunnissa

Vapaa-ajan asuminen on merkittävin maaseutukuntien kehitykseen vaikuttava monipaikkaisuuden muoto, joka kompensoi keskittyvää aluekehitystä. Vaikka inhimilliset resurssit ja toimijuus ovat jääneet usein rakenteellisia tekijöitä vähemmälle huomiolle aluekehitykseen liittyvässä tutkimuksessa, monet vapaa-ajanasukkaat osallistuvat vapaa-ajanasukasvaltaisten kuntien kehitykseen. Poliittikadiskursseissa on pitkään ollut esillä ajatus hyödyntää vapaa-ajanasukkaiden taloudellisia ja inhimillisiä resursseja varsinkin vapaa-ajanasukasvaltaisten kuntien kehityksen hyväksi.

Artikkelissa kysyn: Miten monipaikkaiset asukkaat on otettu hallinnan kohteiksi vapaa-ajanasukasvaltaisissa kunnissa? Tarkastelen monipaikkaisuuteen liittyvää hallinnan järjkeilyä ja hallintakäytäntöjä kuntastrategioiden sekä 23 kunnan johtavien viranhaltijoiden haastatteluiden perusteella.

Grounded theory -näkökulmaa hyödyntäen havaitsin haastatteluaineiston perusteella,

että kunnat käsittävät vapaa-ajanasukkaat ennen kaikkea kuluttajiksi, jotka vaikuttavat positiivisesti taloudelliseen kehitykseen. Lisäksi yksittäisiä vapaa-ajanasukkaita tarkastellaan kehittäjinä. Heitä ovat usein korkeassa yhteiskunnallisissa asemissa toimivat ammatillaiset ja yrittäjät.

Näkemykset vapaa-ajanasukkaiden kehittämistoimijuuksista ohjaavat heihin kohdistettuja hallintakäytäntöjä, kuten puhumalla ”yhdestä paikallisyhteisöstä”, johon vapaa-ajanasukkaatkin kuuluvat tai houkuttelemalla kehittäjiksi koettuja yhteisiin foorumeihin.

Lisätietoa artikkelissa: Rantanen, Manu (2023). Monipaikkaisten asukkaiden hallinta vapaa-ajanasukasvaltaisissa kunnissa (Governance of multi-local dwellers in municipalities with a high second home density). *Terra* 135(3) 121–139. <https://doi.org/10.30677/terra.127315>

Omistajuuden tunteiden rakentuminen yhteismetsissä

Yksityismetsänomistuksen pirstaloituminen on metsänomistajatutkimuksessa usein esiin nouseva huoli. Pirstaloitumisella viitataan metsälöiden koon pienenemiseen, joka on yleensä seurausta metsäomaisuuden jakamisesta useamman perillisen kesken.

Metsäomaisuuden pirstaloituminen tuo omat haasteensa metsänhoitoon, mutta saat- taa heijastua negatiivisesti myös metsien monimuotoisuuteen, ekosysteemipalveluihin ja metsämaisemaan. Suomessa pirstaloitumiskehitystä on pyritty ehkäisemään esimerkiksi kannustamalla metsänomistajia perustamaan useamman henkilön tai yhteisön yhdessä omistamia ja hallinnoimia yhteismetsiä.

Vaikka yhteismetsien perustamiseen ja liittymiseen on tarjolla taloudellisia kannustimia,

ei päätös liittymisestä ole useinkaan helppo, sillä se vähentää yksittäisen metsänomistajan mahdollisuutta hallita ja käyttää päätöksentekovaltaa metsäomistuksen suhteen.

Tutkimuksessamme tarkastelimme psykologisen omistajuuden teoriaa hyödyntäen sitä, miten omistajuuden tunteet rakentuvat yhteismetsäkontekstissa ja miten ne heijastuvat yhteismetsän toimintaan. Kahdessa eri yhteismetsässä tehtyjen haastattelujen perusteella tunnistimme yhteismetsistä neljä erilaista omistajatyyppeä: aktiiviset omistajat, sijoittajat, perinnönvaalijat ja vieraantuneet omistajat.

Tutkimuksemme perusteella yhteismetsän menestyksellinen toiminta edellyttää aktiivisia omistajia, jotka tuntevat omistajuutta yhteismetsää kohtaan ja siksi haluavat olla aktiivisesti

Far West Randin alueen yhteisöissä näkyy koloniaalisen mielen laadun vaikutus

Paikallisyhteisöjen, alueiden ja yritysten kehityspolut ovat monin tavoin toisiinsa kietoutuneita. Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin ja North-Westin yliopiston tutkijoiden yhteisartikkelissa kohteena ovat Etelä-Afrikan Far West Randille sijoittuvat paikallisyhteisöt, joissa kaivostoiminnalla on ollut olennainen vaikutus niin yhteisöjen syntyyn kuin myöhemmän kehitykseenkin – hyvässä ja pahassa.

Aluehistoriaa, etnografiaa ja monitieteistä hyvinvointitutkimusta yhdistävässä artikkelissa eniten tilaa saa kotiseutukeskusteluissa tunnistettava koloniaalinen mentaliteetti. Tutkimus toteutettiin osittain Yritysten ja paikallisyhteisöjen kohtalonyhteys (DoLE) -hankkeen rahoituksella (Suomen Akatemian Päätösnumero 333447).

Lisätietoja artikkelissa: Elize S. Van Eeden and Sulevi Riukulehto: Recognizing traces of colonialism and coloniality in a South African mining region: Surfacing the past in regional, ethnographic and well-being research. *Cultural History* 12.2:2023, 201–223.

mukana kehittämässä sen toimintaa. Samoin tulokset viittaavat siihen, että ajan kuluessa vieraantuneiden omistajien määrä yhteismetsässä lisääntyy perinnönvaalijoiden ja sijoittajien omistajuuden tunteiden heiketessä.

Yhteismetsien toiminnan johtamisen näkökulmasta olisikin tärkeä tunnistaa edellä kuvatut omistajatyypit sekä keinot, joilla eri ryhmien omistajuuden tunteita voitaisiin vahvistaa niin, että turvataan aktiivisten omistajien ryhmän säilyminen.

Lisätietoja artikkelissa: Lähdesmäki, M., Matilainen, A. & Lehto, P. (2023): Forest owner or shareholder? Ownership feelings in a jointly-owned forest. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 25, 1-11.

SÄHKÖINEN RURALIA-LEHTI

Mikäli haluat sähköisen lehden tilaajaksi tai haluat poistua postituslistalta, niin voit ilmoittaa siitä osoitteella: ruralia-instituutti@helsinki.fi. Ohjeet löytyvät myös Ruralia-instituutin verkkosivulta: www.helsinki.fi/ruralia. Samasta osoitteesta löytyvät myös kaikki Ruralia-lehden aiemmin ilmestyneet numerot sähköisessä muodossa.

HELSINGIN YLIOPISTO RURALIA-INSTITUUTTI

Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan osasto, johon kuuluvat Mikkelin ja Seinäjoen toimipaikat.

Lönnrotinkatu 7
50100 MIKKELI

Kampusranta 9 C
60320 SEINÄJOKI

www.helsinki.fi/ruralia
etunimi.sukunimi@helsinki.fi

Facebook: facebook.com/ruraliainstituutti/

X: twitter.com/Ruralia_UH

LinkedIn: linkedin.com/company/ruralia-institute/